GLAS GORENJSKE

LETO VI. / ŠT. 8 KRANJ DNE 21. FEBRUARJA 1953 CENA 8.— DIN

Nad 100 nagrad v vrednosti 300.000 dinarjev

pripravlja uredništvo „Glasu Gorenjske" za nove in stare naročnike, ki bodo poravnali naročnino za leto 1953.

Med dobitki:

kuhinjska oprava, usnje za plašč, drva, zidaki itd., itd.

Naročajte „Glas Gorenjske"

Drugo zasedanje OLO Kranj

NAD 16 MILIJARD ZA DOBROBIT DELOVNIH LJUDI

Razprava o družbenem planu in proračunu za leto 1953 — V letu 1952: za 4% večja proizvodnja in za 11% večji narodni dohodek — Družbeni plan je stvaren odraz gospodarske moči okraja

Prejšnji četrtek je bila druga seja Okrajnega ljudskega odbora Kranj. Na skupnem zasedanju okrajnega zbora in zbora proizvajalcev, — na kar sta v smislu 96. člena Zakona o ljudskih odborih pristala oba zbora — so se pogovorili o družbenem planu in proračunu za leto 1953 ter potrdili zaključni račun za leto 1951.

Na seji je bila navzoča velika večina odbornikov, saj jih je neopravičeno manjkalo samo pet. Med gosti je bilo opaziti člana Izvršnega sveta Slovenije tov. Toneta Fajfarja, ljudskega poslanca tov. Antona Kržišnika in sekretarja MK ZKS Kranj tov. Iva Svetino.

Že pred mesecem je Okrajni ljudski odbor dal v razpravo predlog družbenega plana. Na osnovi dodatnih predlogov posameznih podjetij in sprememb, ki jih je v prvotno besedilo vnesel Gospodarski svet, je bil nato izdelan prečiščen osnutek, o katerem sta razpravljali tudi odborniški komisiji za družbeni plan in proračun pri zboru proizvajalcev in okrajnem zboru. Poročilo o rezultatih razprave je bilo prečitano na seji. Najvažnejše spremembe, ki sta jih komisiji predlagali, pa so naslednje: Naj bi se v investicijskem programu upoštevala nujna zavarovalna dela na cesti Poljane—Javorje, za kar bi bilo treba investirati 1,5 milijona dinarjev. Ker pa to ni bilo predvideno v investicijskem programu, naj bi se sredstva dobila s tem, da se znižajo ostale investicijske postavke, ki so predvidene za obnovo cest tretjega reda. Prav tako sta komisiji predlagali, naj se določi 2 milijona dinarjev za dokončno elektrifikacijo področja elektrarne KDZ »Mladi vrh« (vključno vas Krivo brdo) s tem, da se za ta znesek zniža 5 milijonov din, predvidenih za elektrifikacijo občine Zminec. Pozvali sta tudi mestni občini Tržič in Škofjo Loko, naj vskladita stopnjo akumulacije v svojih podjetjih »Preskrba« in »Prehrana«, oziroma »Lubnik« in »Loka« s stopnjo 70, ki velja za sorodna podjetja v Kranju.

Po poročilu odborniških komisij je tov. Dušan Horjak, predsednik Gospodarskega sveta in podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora, obrazložil predlog okrajnega družbenega plana. Poudaril je, da se je v preteklem letu proizvodnja v industriji kranjskega okraja povečala za 4 odstotke, narodni dohodek pa za 11. Razlika med odstotkom povečanja proizvodnje in narodnega dohodka je nastala zaradi zvišanja cen kmetijskim pridelkom in je torej samo namišljeno večanje narodnega premoženja. Zato je treba še bolj pozdraviti napore naših delavcev, da zvečajo proizvodnjo, ker le-to jamči dvig življenjskega standarda.

Prvotni predlog družbenega plana za 1953. leto je bil sprejet brez bistvenejših sprememb. Stopnje akumulacije so približno enake republiškim. Delno so se republiške stopnje znižale

(Nadaljevanje na 2. strani.)

186 milijonov za investicije

bo letos porabil OLO Radovljica - Skoraj 10 milijard narodnega dohodka - Knjigovodstvo naj se prilagodi merilom družbene evidence - Nazadovanje obrti

V nedeljo, 15. februarja sta se sešla oba zbora Okrajnega ljudskega odbora v Radovljici in opravila precejšnje delo. Na dnevnem redu zasedanja je bil razen poročila predsednika okr. sodišča, sprejema odločbe o ustanovitvi zdravstvenega doma, odločbe o obveznem fluorografiranju in drugih manj važnih vprašanj — sprejem družbenega plana in proračuna za tekoče leto in odobritev zaključnega računa za leto 1951. Zasedanju sta prisostvovala tudi ljudska poslanca Tone Dolinšek in Zvone Labura.

Predlog plana in proračuna je obrazložil predsednik okrajnega gospodarskega sveta in podpredsednik OLO tovariš Jasnič. Letos bo v radovljiškem okraju vrednost celokupne proizvodnje znašala skoraj 12 milijard dinarjev. Za več kot 9 milijard din bo ustvarjene nove vrednosti. V tem skupnem narodnem dohodku bo udeležena industrija s skoraj 8 milijardami, kar nam kaže, kako zelo zaostaja kmetijstvo za industrijo. Zanimivo je, da bo celih 7 milijard 185 milijonov narodnega dohodka nastalo na Jesenicah. Jasno vidimo osredotočenost gospodarstva v enem samem mestu, točneje v jeseniški železarni, saj bo samo črna metalurgija dosegla domala 7 milijard narodnega dohodka, dočim bo kmetijstvo vsega radovljiškega okraja komaj 652 milijonov.

Enajst amandmanov

Tov Jasnič je najprej omenil povišanje proizvodnje v vseh gospodarskih panogah razen obrtništva, čigar družbeni produkt bo po predvidevanjih obrtne zbornice letos za 11 odstotkov manjši od lanskega. Opozoril je na nekaj značilnosti gospodarskega življenja v radovljiškem okraju, ki so se tudi pokazale v razpravi o predlogu letošnjega družbenega plana. Zanimivo je, da so bile diskusije boljše v krajih s sorazmerno močnejšim socialističnim sektorjem. Zavest o potrebi enotnega občinskega gospodarstva in skrb zanj je bila najmanjša v občinah, kjer močno prevladuje privatno gospodarstvo, kot n. pr. na Černivcu, v Dovjem ali bohinjski Srednji vasi.

Po republiškem planu je radovljiški okraj dolžan doseči za 186 milijonov dinarjev manj akumulacije in skladov, kot pa to določa plan, ki je bil sprejet v nedeljo. Ves ta znesek bo uporabljen za nad 50 investicij za zdravstvo, kulturo in prosveto, popravila in gradnje cest, za komunalno dejavnost, za zaščito pred hudourniki, za planšarstvo in elektrifikacijo. O vseh v predlogu predvidenih investicijah je govoril tov. Cenček v imenu komisij za plan in proračun pri obeh zborih.

Najpomembnejše investicije bodo vložene v gradnjo žičnice Bled—Kokošenica, ki bo v prihodnje pomenila važen turistični objekt in nov vir dohodkov, v gradnjo osnovne šole na Lipnici, razširitev ceste Jesenice—Poljane itd. O njih se je razvila zelo živa diskusija. Predlaganih je bilo 11 amandmanov, katerih večina je bila dobro obrazložena. Precej spremenjevalnih predlogov je skupščina sprejela.

Nekateri občinski družbeni načrti so predvideli še večje zneske akumulacije od okrajnih, tako da bodo iz teh dopolnilnih sredstev dobili razen omenjenih še neposredno 121 milijonov, od tega samo Jesenice 107 in Bled 6 milijonov dinarjev.

Čeprav je bila razprava živahna in večinoma tehtna, je bila njena hiba v tem, da so se ljudski odborniki v glavnem le potegovali za svoje občine, niso pa govorili o tem, kako bi v občinah našli novih gospodarskih virov, povečali proizvodno zmogljivost in odkrili skrite rezerve. Na to so skupščino opozorili predsednik Milan Kristan ter prisotna ljudska poslanca, zlasti tov. Labura. Tovariš Kristan je v daljšem izvajanju osvetlil nekatera gospodarska vprašanja. Ožigosal je nekatere napačne in v bistvu reakcionarne težnje o družbeni evidenci. Poudaril je potrebo, da se knjigovodstvo podjetij podredi merilom evidence pri Narodni banki, s čimer bomo odstranili nevšečnosti. Nato se je dotaknil gospodarskega kriminala in nekaterih drugih vprašanj.

KRANJ RAZPOLAGA Z NAD 300 MILIJONI ZA INVESTICIJE - IZVOLITEV NOVEGA PREDSEDNIKA

Kranjski odborniki so 13. t. m. pretresali predlog družbenega plana za leto 1953 in proračun. Skupno z delovnimi kolektivi je bilo ugotovljeno, da obstajajo še skrite rezerve, ki omogočajo povečanje prispevka (akumulacije) nad zadolžitvijo, predvideno s strani republike in okraja. Ves ta presežek, ki znaša kakih 240 milijonov, so si razdelila med seboj podjetja in mestni odbor. Poleg tega ima mestni odbor še okoli 100 milijonov, ki so ostali neizkoriščeni v letu 1952 in 10-odstotni delež pri blokiranih sredstvih, kar bo zneslo približno 50 milijonov.

Tako bo mestni ljudski odbor imel v letošnjem letu nad 300 milijonov dinarjev za investicije. Kaj naj bi se gradilo, še ni določeno, čeprav je že izdelan predlog; o tem morajo povedati svoje mnenje volivci na zborih, ki bodo v ten dneh. Če pomislimo, da je imel lani Kranj le 21 milijonov za investicije, nam bo takoj razumljiv ves napredek, ki smo ga dosegli z novim gospodarskim sistemom na področju lokalnega samoupravljanja. Hkrati pa nam ta znesek da misliti, da stoje pred Kranjem in njegovim oblastnim organom razen krasnih izgledov za razvoj tudi velike odgovornosti, ki bodo zahtevale sodelovanje vseh prebivalcev in njih organizacij.

Proračunski izdatki znašajo skupaj 79 milijonov. Predlog proračuna predvideva naslednjo razdelitev: za kulturo in prosveto 48, za socialno skrbstvo 6,7, za ljudsko zdravje 1,9 in državno upravo 22 milijonov dinarjev.

Ne bo odveč, če omenimo, da bodo prispevali kmetje v letošnjem letu le dobrih 11 milijonov, kar je manj kot sama četrta akontacija davkov v letu 1952, med tem ko samo tekstilna industrija daje nad sedem milijard.

Obrazložitvi družbenega plana in proračuna, ki jo je podal tovariš Andrej Ogrizek, je sledila razprava, v kateri so odborniki postavili vrsto vprašanj in načeli prenekateri problem. Žal pa zaradi pomanjkanja prostora te diskusije ne moremo priobčiti.

Zaključek razprave je bil, da se predlog pretrese na zborih volivcev, na kar bo po preteku desetih dni predložen odboru v potrditev.

Nato je odbor sklepal o ustanovitvi **Direkcije za komunalno dejavnost**, ki naj bi poslovala kot gospodarska ustanova s samostojnim finansiranjem. Tak sklep se je vsiljeval z ozirom

Vinko Hafner

na povečano komunalno dejavnost, kajti obstoječa podjetja ne bi bila kos vsem zahtevam. Direkcija naj bi imela šest uprav, ki bi skrbele za različna področja komunalne dejavnosti. Odbor je ta predlog osvojil in izvolil za direktorja tovariša Andreja Ogrizka.

Na koncu je tovariš Cene Beznik predlagal odboru v soglasju z Mestnim odborom OF in Mestnim komitejem ZK, naj **izvoli za novega predsednika tovariša Vinka Hafnerja**, ljudskega poslanca in dosedanjega podpredsednika Sveta za zakonodajo in graditev ljudske oblasti LRS. Svoj predlog je obrazložil s stopnjevanjem odgovornosti in vedno težavnejšimi in obsežnejšimi nalogami, ki zahtevajo okrepitev odbora s sposobnimi in izkušenimi tovariši. Odbor je z aplavzom pozdravil njegov predlog in izvolil tov. Hafnerja za predsednika, tov. Beznika pa za podpredsednika.

„Kmalu naj ga vidimo"

Tovariš Tito se je zanimal za zadružni dom — Lovskega „krsta" ni bilo

V pretekli številki smo poročali o obisku predsednika FLRJ tovariša Tita pri Sv. Ani nad Tržičem, kamor je prišel na lov in hkrati obiskal pionirje v šoli. Pionir Ivanček Šterling in pionirka Elzka v narodnih nošah sta mu predala šopek pomladanskih cvetic, tov. Tito pa ju je vprašal, kako se učita in kakšen uspeh imata v šoli. Pokazalo se je, da ima Ivanček kar tri trojke, na kar ne more biti ravno ponosen. Ko ga je tovariš predsednik vprašal, kako to, mu je povedal, da mu pač »ne lde u glavu«. Visoki gost je dejal, da drugič ne bo maral rož od Ivančka, če ne bo popravil svojega učnega uspeha. To mu je pionir rad obljubil.

Znano je, da je na loviščih pod Ljubeljem okoli 30 znamenitih kozorogov, ki pomenijo svetovno redkost. Med njimi je starec, ki je že zrel za odstrel. Nanj so se namenili gostje, že so bili pri krmišču v neposredni bližini divjadi, ko sta pridrčala po begunjskem plazu dva neznana smučarja in z glasnim jodlanjem preplašila živali. Seveda nista vedela, kaj sta podrla.

Če bi bil tovariš Tito ustrelil kozoroga, bi bila to prva žival te vrste v njegovi lovski karieri. Po vseh pravilih naših lovcev bi moral biti potem »krščen«: moral bi se skloniti nad zadetega kozoroga in na tri vprašanja odgovoriti, da ne bo zlorabljal lovske puške, da ne bo divje lovil in da bo spoštoval vsa lovska pravila. Ob vsakem odgovoru bi dobil krepak udarec, da bi si zapomnil svoje obljube. Naših lovcev ne bi poznali, če ne bi vedeli, da tak dogodek potem pošteno »zalijejo«.

Pionirja izročata maršalu Titu šopek prvih planinskih cvetic

Ko je podljubeljska lovka tov. Milka Koblerjeva vprašala tov. Tita, ali je že kdaj ustrelil kakega kozoroga in ko je odvrnil, da ne, mu je dejala, da bo pač moral biti »krščen«. Gost ni vedel, kaj naj bi to bilo, pa je vprašal tov. Marinka. Pojasnil mu je. V smehu je tov. Tito pristal na pogoje.

Z odstrelom ni bilo nič in seveda tudi s »krstom« ne. Zalili so ga pa le. Podljubeljski lovci in vsi ostali, ki so se slučajno mudili v gostilni, so doživeli pomemben dogodek. Prav dolgo časa so se lahko prisrčno pogovarjali s predsednikom FLRJ.

V podljubeljski šoli so tudi prostori tamkajšnje splošne kmetijske zadruge. Pravzaprav je to le ena soba, kjer se stiska pet nameščencev. Ko je tovariš maršal vstopil v prostor, se je takoj začudil in vprašal, koliko ljudi dela v tej tesni sobi. Odgovor ga je presenetil. Takoj se je zanimal, ali se vendarle ne da najti še kakih drugih prostorov. Podljubeljski tovariši so mu povedali, da so sedaj prav zares že pričeli z gradnjo novega zadružnega doma. Tov. Tito si je ogledal gradbišče in vzpodbudno dejal: »Skoro da ga vidimo!« Vemo, da šentanski zadružniki ne bodo prelomili besede, ki so jo dali dragemu gostu in bodo kmalu zgradili svoj zadružni dom.

V nedeljo dne 22. februarja 1953 ob 9.30 uri bo v stranski dvorani Sindikalnega doma v Kranju

USTANOVNI OBČNI ZBOR

kranjskega akademskega društva

Redni in izredni študentje, pridite polnoštevilno!

Na pomoč poplavljencem!

Obveščamo vse gospodarske organizacije, ustanove, urade in posameznike, ki so pripravljeni materialno podpreti, od nedavnih poplav močno prizadete kraje v Holandiji, Belgiji in Angliji, naj nakažejo svoje denarne prispevke na tekoči račun Okrajnega odbora OF Kranj, štev. 624-T-150.

Gorenjsko prebivalstvo je bilo v zadnji številki našega tednika seznanjeno z opustošenji, ki so jih viharji in poplave povzročili v zgoraj navedenih državah. Zato upamo, da se bodo vsi odzvali temu pozivu.

ONSTRAN MEJE

Volilni boj na Koroškem

Vsa krivda na ožjem odboru NS — Odkritje Cirila Murnika — Esesovski gospod bog

Jutri bodo v Avstriji parlamentarne volitve. Naši rojaki na Koroškem bodo v nedeljo oddali svoj glas in tako prispevali k odločitvi, kdo bo v prihodnje koroški deželni glavar — Wedenig ali Steinacher. Niso enotni. Če ne upoštevamo kominformovske »Volksopposition«, obstaja razen Demokratične fronte delovnega ljudstva na Koroškem še tako imenovana Krščansko - demokratska stranka (KDS), navadna podružnica Avstrijske »ljudske« stranke. Nečelujoč ji »Narodni svet« s celovškima profesorjema Tischlerjem in Vinkom Zwitterjem. Moralno in politično lice teh ljudi nam je takoj jasno, če vemo, da je bil ta Zwitter navaden Hitlerjev ovaduh, dr. Tischler pa se je, kot je pokazala nedavna izjava tržiškega profesorja C. Murnika, posluževal obljub in groženj, da bi nagovoril naše državljane k zbiranju in pošiljanju vohunskih poročil.

Že novembra lani je Izvršni odbor DFDL sklenil, da si bo prizadeval doseči enoten nastop koroških Slovencev na jutrišnjih volitvah. Isto mnenje je zastopala tudi posredovalna skupina Reichmanna, Uranka in Sienčnika, ki pa je prav tako kakor DFDL — naletela pri Narodnem svetu sprva na taktiziranje in zavlačevanje, nato pa na zavrnitev. 5. januarja je NS izjavil, da bo na volitvah podprl Avstrijsko ljudsko stranko, na kar je njegov tajnik in član posredovalne skupine Janko Urank ugotovil, da ožji odbor NS noče sporazuma, in odstopil. Reakcionarji v vodstvu KDS so dokazali, da so jim bližje nazadnjaške politične spletke kakor koristi lastnega naroda.

Ta trditev ni pretirana, saj poznamo ALS in odnos njenega vodje SA-Standartenführerja do našega ljudstva in jezika že iz njegove predvolilne gonje proti dvojezičnim šolam. Sicer pa sam Tischler ne priznava več slovenskega naroda za matični narod koroških Slovencev. Klasičen primer, kako zagrizena mržnja proti vsemu naprednemu nujno vodi v narodno izdajstvo!

Steinacher in njegovi nimajo več Führerja, ki bi jim dajal poguma in moči. Hitlerjanec Steinacher si je moral omisliti drugo avtoriteto, ki naj vliva strah v kosti volivcev. Izmislili si je nekakšnega esesovskega boga. Ko agitira za njegovo stranko, piše Tischlerjeva »Kronika«: »Ko boš v samotni celici izbiral volilni listek, te bo videlo božje oko! Tvoja vest te bo sodila!« In ti ljudje se drznejo imenovati krščanske demokrate!

Ko je NS nepopravljivo razbil enotnost koroških Slovencev in si s tem nakopal vso odgovornost za izid volitev, se je Pokrajinski odbor DFDL odločil, da na volitvah podpre Socialistično stranko Avstrije, ker je še najbolj tolerantna do narodnostnih pravic Slovencev, ker se zavzema za socialni napredek, gospodarski dvig delovnega ljudstva in za prijateljske odnose z Jugoslavijo.

Cerkljanska zadruga postaja močan gospodarski činitelj

Že obisk na občnem zboru Kmetijske zadruge v Cerkljah je dokazal, da se Cerkljani zelo zanimajo za delo in za gospodarske uspehe svoje zadruge. Občnemu zboru je prisostvovalo 180 članov in precej nečlanov. Le Šenturčani stoje še nekako ob strani (samo 2 kmeta sta v zadrugi). Videti pa je, da se bodo tudi oni skorajžili, ker so koristi skupnega dela v zadrugi že spoznali.

Pet ur je trajal občni zbor, ker so člani vse predloge upr. odbora glede gospodarskega načrta za 1953. leto pošteno pretresli in marsikaj dopolnili.

Lani je imela zadruga preko 400 milijonov prometa. Pri tem si je ustvarila 12,298.850 din čistega dobička, čeprav je vložila v gradnjo zadružnega doma 4,780.000 din in je med poslovnim letom prispevala gasilcem, kulturno-umetniškemu društvu in šoli 300.000 din.

Zadružniki so namreč uvideli, da je storilnost dela in tudi dvig kmečke proizvodnje v precejšnji meri odvisen od splošnega kulturnega nivoja vaškega človeka. Da pa se kmet strokovno izpopolni, je sodelovanje KZ s prosvetnimi organizacijami in šolo neobhodno potrebno. To sodelovanje je v Cerkljah omogočilo organiziranje 6-mesečnega kmečko-gospodarskega tečaja, ki ga 29 kmečkih fantov redno obiskuje. Zadruga krije vse stroške ekskurzij, ki jih prirejajo za tečajnike, da bi tudi s tem povečali razgledanost bodočih zadružnikov. Razen tega je ustvarila krasne pogoje za gospodinjske tečaje in za to žrtvovala 500.000 din. Ob tolikšni skrbi cerkljanskih zadružnikov se učiteljstvo čuti dolžno tečaje voditi in poučevati v njih. Sedaj tečeta kar dva gospodinjska tečaja.

Taka skrb za strokovno vzgojo kmečke mladine zagotavlja zadrugi nagel razvoj, kajti splošna in strokovna izobrazba zadružnikov je eden temeljnih kamnov našega zadružništva. KZ Cerklje postaja tako močan gospodarski činitelj, njena vloga v družbenem življenju Cerkelj je zmeraj pomembnejša.

Dobršen del dobička bodo cerkljanski zadružniki porabili letos za dvig kmetijstva. Za 1,638.000 din nameravajo kupiti mlatilnico, 10 plugov, 15 izruvačev za krompir, 6 sejalnic in še kaj. Za povzdigo sadjarstva bodo prispevali 260.000 dinarjev. Že lani so s sodelovanjem učiteljstva začeli graditi veliko drevesnico, v kateri bo preko 10.000 pritličnih in visokodebelnih dreves vseh sadnih vrst. Začeli so tudi s splošnim škropljenjem sadnega drevja, ki bo odslej za zadružnike brezplačno. Za dvig živinoreje so določili 400.000 din. Živinorejski odbor bo letos vodil rodovniško knjigo in tako pomagal dvigniti plemensko vrednost goveje živine. Za kulturno-prosvetno delo — za bodoče tečaje, godbo na pihala in kulturno-umetniško društvo — pa je določenih 500.000 din, prav toliko tudi za vzdrževanje občinskih cest. Največji del dobička — 5,400.000 din pa bodo zadružniki porabili za gradnjo novega skladišča in orodjarne, tako da bo ostalo v obratnem skladu 3,500.000 din.

Ob koncu občnega zbora so pohvalili poštene in vestne zadružne uslužbence in jih nagradili skupno s 100.000 din.

V novoizvoljenem odboru so večidel stari odborniki s predsednikom Cirilom Hudobivnikom, kar dokazuje, da so zadružniki z njegovim lanskoletnim delom zadovoljni.

Manjka jim surovin

Pred nekaj meseci je še huda predla »Universalu«, veliki tovarni klobukov in slamnikov v Domžalah, ker so imeli na skladiščih polno neprodane robe. Z osamosvojitvijo podjetja in boljšim načrtnim gospodarjenjem so ustvarili boljše pogoje in blago je šlo v promet. Danes ne samo, da nimajo kaj v skladišču, temveč jim od vsepovsod stalno prihajajo nova naročila, tako da jim je zmanjkalo volne, ki jim je nujno potrebna pri njihovi proizvodnji klobukov. Seveda so tudi to oviro kar hitro odstranili in zdaj tovarna dela brezhibno.

Z zasedanja OLO Kranj

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo pri manjših podjetjih s ltd., se je tov. podpredsednik dotaknil tudi delitve dopolnilnih sredstev. Pri razdeljevanju teh sredstev bi bila vsaka težnja k uravnilovki napačna, ker bi zavirala težnjo k povečanju proizvodnje v industrijskih središčih.

H koncu je obrazložil še predlog okrajnega proračuna za leto 1953. Poudaril je, da se iz tega proračuna jasno vidi borba proti birokraciji, kajti upravni stroški so se v primeru s prejšnjimi leti močno skrčili, saj letošnji proračun predvideva plače samo za 77 uslužbencev, medtem ko jih je bilo še pred dobrim letom nad 200.

Predlagal je obema zboroma, naj predlog družbenega plana in proračuna osvojita, hkrati pa je predlagal v imenu Gospodarskega sveta dodatek k družbenemu planu, ki naj bi pooblastil Gospodarski svet, da vse investicije, ki ne bi bile pravočasno ali pa koristno uporabljene, uporabi za druga dela.

Po plodni razpravi sta bila okrajni plan in proračun za leto 1953 sprejeta. Prav tako je bil potrjen tudi zaključni račun za leto 1951. Zanimivo je, da se k razpravi ni oglasil noben odbornik zbora proizvajalcev, kar na eni strani pomeni, da obveznosti gospodarskih podjetij po letošnjem družbenem planu niso previsoke, pomeni pa tudi nevarnost, da se člani tega zbora popolnoma pasivizirajo in da zbledi revolucionarnost te nove ustanove delavskega samoupravljanja.

MNENJE

o novih oblikah dela Fronte in ZK

Razgovor s tovarišem **Mirkom Šeškom**, tajnikom terenskega odbora OF na Orehku in sekretarjem osnovne organizacije ZK:

Tov. Šesek je dejal, da je predpogoj za uspešno delo naših frontnih organizacij in bodoče Socialistične zveze, da osvežijo vrste svojih funkcionarjev. Le-ti so v mnogih krajih povsem nedelavni in pa preveč »starokopitni«. Navajeni so starega načina dela, se pravi, izvrševanja od zgoraj postavljenih nalog in direktiv. Kadar pa je treba samostojno razmisliti in najti primerne oblike za nenehno vzgojno delo med množicami, tedaj odpovedo. Celo tako daleč gredo, da se niti sestankov ne udeležujejo redno, kaj šele da bi dojeli, da sestanek ni edina oblika političnega dela.

Druga njegova ugotovitev zadeva predvsem Orehek. Tukaj hromijo delo Fronte razprtije med funkcionarji, ki so več ali manj čisto osebnega značaja. Nesamokritičnost in pretirana občutljivost, zlasti kar zadeva osebni ugled, povzročajo različna trenja in nesoglasja. Ljudstvo to prav dobro čuti in zaradi tega izgublja zaupanje v njih.

Vseh teh trditev ni mogoče posploševati — je dejal tov. Šesek. — toda o tem je treba razmisliti in »nepopravljive« zamenjati z novimi, mladimi in svežimi močmi, ostalim pa pomagati, da se znebijo navlake.

Kar zadeva vsebino dela Fronte, je tovariš Šesek mnenja, da moramo prisluhniti želji članstva in prijeti tam, kjer je največ zanimanja. Ne gre, da bi vsiljevali to ali ono, ker bomo tako ljudi odbili. Vsekakor je največ zanimanja za gospodarska in strokovna vprašanja. To nam potrjuje dejstvo, da se je vsak sestanek, pa naj je bil sklican zaradi česar koli, končal z razgovorom o gospodarski politiki. S tem je treba računati in vsebino dela prilagoditi. Gospodarska in podobna vprašanja so kaj prikladna oblika za kulturno-politično vzgojo naših ljudi in zato je nesmiselno siliti k čisto političnim sestankom, za katere ni odziva.

Na koncu je tovariš Šesek dejal, da se morajo naši funkcionarji izogibati tujkam, po kmečko »gosposkim« besedam, ki vzbujajo med preprostim ljudstvom odpor in nerazumevanje.

Op. ur.: S prispevkom tov. Šeska pričenjamo javno razpravo o vsebini in oblikah dela OF in ZK in vabimo vse, zlasti pa funkcionarje obeh organizacij, da posežejo vanjo.

Joža Vovk

S pesmijo po Koroški

Naša lepa slovenska pesem mora navdušiti vsako slovensko srce. Redke so danes pri nas vsaj večje vasi, kjer bi ne imeli pevskega zbora. Imamo tudi mnogo odličnih zborov, ki pojo v radiu, ki od časa do časa poneso našo pesem tudi preko državnih meja in reprezentirajo našo pesem v tujini. Tudi duhovniki imamo v okviru svojega stanovskega Cirilmetodijskega društva svoj pevski zbor, ki ga mirno lahko prištevamo med naše boljše zbore, ki pa seveda še ni tak, kakor bi lahko bil ali bo lahko še postal. Gotovo je pevski zbor duhovnikov, v kolikor ne gre seveda za zgolj cerkveno ali liturgično petje, nekaj edinstvenega ne samo pri nas ampak morda na vsem svetu. Tu imamo Primorce in Prleke, Štajerce, Dolence in Gorenjce, z vseh vetrov naše domovine smo se zbrali. Prvi svoj javni nastop smo imeli v Ljubljani ob koncu preteklega leta ob priliki letne skupščine našega društva. Uspešno smo se predstavili in že takrat je padla misel, da bi ob priliki ponesli našo pesem med koroške brate. To nam je bilo kaj kmalu omogočeno.

Po štiridnevnih neprestanih vajah smo se 8. februarja letos podali proti Jesenicam v najlepšem razpoloženju in prepričanju, da bo naš obisk na Koroškem nemajhnega kulturnega pomena. Saj dobro poznamo plemenite duše naših Koroščev. In končno je to naš edini cilj na Koroškem. Nas vendar ne zanimajo toliko politični in strankarski prepiri, ki smo se jih doma že domala odvadili, marveč prihajamo Slovenci k Slovencem, da naša in njihova srca vsaj za trenutek bijejo ob istem ritmu naše pesmi in nas ta pesem utrdi v narodni zavesti. To je bil naš namen in nič drugega. Ali bi nam to kot duhovnikom mogel kdo zameriti?

Malo razočaranja

Formalnosti na obeh straneh meje so bile kaj kmalu urejene in tako smo se pojavili v Podrožici, na robu prelepega Roža.

Na postaji, kjer smo izstopili, je bilo le malo ljudi, po videzu Nemcev, ki so kar zijali, ko so videli, da stopa iz vlaka toliko duhovnikov. 22 nas je bilo. Toliko skupaj so jih Nemci lahko videli svoje čase menda samo v Begunjah in v Št. Vidu v taborišču. No, pa takrat nismo smeli peti.

Sprejel nas je zastopnik Prosvetne zveze za Koroško, katere gostje smo bili in ki je pripravila po različnih krajih naše gostovanje. Ko smo še nekoliko plašni korakali proti Šent Jakobu v Rožu — kake pol ure je oddaljen od Podrožice — smo zvedeli marsikaj. Celovški škof je danes zjutraj ukazal prebrati v tistih župnijah, kamor smo bili namenjeni, posebno okrožnico, ki ljudem naznanja, da prihaja v nekatere kraje nek duhovniški pevski zbor iz Jugoslavije, da so ti duhovniki nekaki uporniki proti svojim škofom, da so škofje njihova društva prepovedali, da ti duhovniki delajo na to, da bi se versko življenje čimprej razdejalo, da jim škof prepoveduje na Koroškem maševati itd., na koncu pa: Ne udeležite se njihovih prireditev! No, kaj čeden sprejem, smo si mislili. Nekaj pač mora biti tu zadaj, česar pa na prvi pogled ni mogoče ugotoviti. Vsekakor pa nam je bilo prvi trenutek jasno: Aha, tu se gredo volitve, tu so stranke, tu so črni in rdeči in ne vem kakšni še, to je šlager, agitacija, adut, parola, kar hočete. V takih razmerah pa seveda kratkovidnemu lahko kaj hitro zmanjka tal...

Šent Jakob ni posebno velik kraj, vendar v tem okolišu največji, tudi zelo slovenski. Utaborili smo se v prijazni gostilni pri Šimeju, kjer smo bili dokaj prijazno sprejeti. V istem poslopju ima svoje prostore tudi kmetijska zadruga, zgornji prostori pa so preurejeni v skromno dvorano, ki bi mogla sprejeti do dvesto ljudi. Vse je borno in siromašno, brez peči, mraza pa kar okoli 20 stopinj pod ničlo. Tu bo težko peti, to je bila prva ugotovitev. Pa vendar bomo.

Ker smo hoteli situacijo razčistiti in od blizu videti škofijsko okrožnico, sva se dva podala v župnišče, kjer sva srečala stare znance. Prav lepo sva bila sprejeta, dobila na vpogled okrožnico in se mirno porazgovorila o vsem, kar sva hotela vedeti. Tudi na prenočišče so naju povabili.

Celovec

Čisto gotovo je, tako smo potem ugotovili, da tukaj posebnega obiska ne bo, bilo bi pa napačno, če bi se takoj umaknili in vrgli puško v koruzo. S tem bi lahko naredili usodno napako in potrdili, da je res tisto, kar okrožnica o nas pravi. Tega ne smemo storiti, pač pa hočemo s svojim korektnim nastopom pokazati ljudem, da je vse, s čimer nas blati politična agitacija, laž. Naj torej narod sam vidi in nas sam presoja in išče resnice!

Prvi nastop

Nekaj po tretji uri v nedeljo popoldne smo stopili na ledenomrzel oder. V dvorani se je vendar zbralo nekaj nad sto ljudi, dobre pol dvorane. Pozdravne besede so ljudem razložile namen našega obiska in ko se je mogočno razlegnila še naša pesem, se je ljudem v hipu razblinila čudna predstava o nas. Lahko so videli, da smo čisto navadni in pohlevni duhovniki, da nismo nikakšni uporniki škofom, da nimamo revolverjev in bomb za pasom, da ne nosimo rdeče zastave pred seboj, da nismo nikakšen bavbav niti volilni agentje ampak samo pristni Slovenci, ki znajo zapeti, da bi jih poslušali še in še. In tako so se vrstile domoljubne, umetne in narodne pesmi, povezane z lepim recitativom in ob koncu smo bili vsi skupaj srečni in veseli, mi, ki smo jim peli in oni, ki so nas z vidnim zanimanjem poslušali. In tako je bilo v Šent Jakobu, kjer je bil naš nastop že vnaprej obsojen na neuspeh. Led, četudi precej debel in trd, je bil korenjaško razbit.

Drugi dan smo imeli nastop nekoliko nižje, v Šent Janžu. Ta vas je menda popolnoma slovenska, a precej manjša kakor Šent Jakob. Ljudi je tukaj bilo res nekoliko manj kakor pri prvem nastopu, a bili so nekam bolj voljni in gibčni, domačnost v dvorani in živa vez med zborom in občinstvom je rasla od pesmi do pesmi.

(Dalje prihodnjič.)

NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

LEPI REZULTATI ENOLETNEGA VSTRAJNEGA DELA

Komaj dobro leto je tega, odkar je bilo ustanovljeno v Kranju trgovsko podjetje na debelo — »Kokra«. Toda mladi kolektiv je z vztrajnim, požrtvovalnim in organiziranim delom kmalu postal vzor svojim starejšim vrstnikom. Vrstile so se diplome za diplomo, trikrat je k njim primomala republiška prehodna zastavica, dokler ni ostala pri njih za vselej — priborili so si naslov najboljšega trgovskega podjetja na debelo v Sloveniji. In to ni bilo lahko doseči.

Ko je bilo podjetje ustanovljeno, ni bilo nič več načrtnega razdeljevanja blaga. Osvojiti si tržišče s kvalitetnim blagom in kvalitetno postrežbo, je bilo novo pravilo. Treba si je bilo ustvariti sloves, ki v gospodarstvu igra nemajhno vlogo. In vse to je podjetju uspelo doseči.

Danes slovi podjetje in z uspehom konkurira v vsej Sloveniji in tudi preko njenih meja. Saj je samo lani imelo nad 2 milijardi prometa in z dobičkom zaključilo svoj obračun. Zasluga za to gre celotnemu kolektivu, ki je postal mojster svoje obrti. Učenje in tečaji so odjedli prenekatere ure počitka zlasti mlajšim, toda ni jim bilo žal. Prav zato podjetje ne pozna vsesplošne »bolezni naše trgovine«, ki ji pravimo nestrokovnost.

Pomemben činitelj »Kokrinih« uspehov je dejstvo, da v podjetju vlada popolno soglasje med organi delavskega upravljanja in podrejeno upravo. Vsako jutro se v ravnateljevi pisarni sestanejo odgovorni uslužbenci, upravni odbor in zastopnik sindikata ter skupno rešujejo vsa tekoča vprašanja. Tako je izključena vsaka samovoljnost, ki bi povzročila notranja trenja in hromila dejavnost kolektiva. Sistem delavskega upravljanja je tudi tu rodil svoje sadove.

Toda vsi ti napori bi bili zaman, ko bi uslužbenstvo in delavstvo ne delalo s tako odgovornostjo in zavestjo. Pri tem so odigrali svojo vlogo sindikat, ZK in mladinski aktiv. Leti so organizirali sistematično vzgojno-politično in kulturno-prosvetno dejavnost.

Kolektiv »Kokre« je lahko upravičeno ponosen na svoje delo. Prepričani pa smo, da se ob uspehih ne bo prevzel. Kajti tu in tam še vedno škriplje, marsikaj pa bi bilo lahko — čeprav je dobro — še boljše. Ekonomski zakoni ne trpe spanja na lavorikah!

PREDSEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 30.I.1953

RADNOM KOLEKTIVU TRGOVAČKOG
PREDUZEĆA "KOKRA"

Kranj

Primite izraze moje najsrdačnije zahvalnosti za čestitku koju ste mi uputili povodom mojeg izbora za Predsjednika FNRJ.

Faksimile zahvale tov. Tita za čestitko del. kolektiva »Kokre« ob njegovi izvolitvi za predsednika republike

Prihranili so milijone dinarjev

O novatorjih in racionalizatorjih v jeseniški železarni

Novatorji in racionalizatorji jeseniške železarne so po vojni predložili v proučitev že preko tisoč novatorstev in racionalizatorstev. S tem se bavijo navadni delavci, tehniki in inženirji, ki so doslej prihranili podjetju že milijone in milijone dinarjev. Z lastnimi izdelki so nadomestili drago plačane uvožene stroje in sami zamenjali tudi tuje strokovnjake. Lani so predložili v oceno preko sto izboljševalnih predlogov za povečanje storilnosti in izboljšanje kvalitete izdelkov. Lojze Mrak, Štefan Brelih in Vinko Zorman so izdelali najmodernejše nove kolone za kisik, ki je v varilni tehniki nujno potreben in zavzema v strojegradnji vedno bolj odločilno mesto. Ogromno je prihranil podjetju tudi obratovodja šamotarne, ki je izdelal iz domačih surovin phalno negorljivo oblogo za vlivne posode v livarnah, električnih pečeh in martinarnah. Tako ni potrebno več uvažati gline in ne modelirati in žagati negorljivo opeko. Novo phalno maso z majhnim trudom in v zelo kratkem času naphajo v vlivne posode. Novatorstvo bo prišlo v poštev za vse naše livarne in jeklarne.

Ing. Leu Knezu in njegovim sodelavcem je uspelo izdelati vrsto varilnih elektrod, ki jih koristno uporabljajo doma in v inozemstvu. Tako naša varilna industrija prihrani več sto milijonov deviznih dinarjev, ker ji ni treba več kupovati dragih Böhlerjevih elektrod. Ing. Knezu, ki je trenutno na študijskem potovanju v zapadnih industrijskih državah, pri delu vneto pomagajo varilni strokovnjaki Ravnekar, Tavčar in Bizilj. Vsi ti si prizadevajo, da bi na Jesenicah postavili večjo tovarno varilnih elektrod, s kapaciteto, ki bi zadoščala vsem domačim in inozemskim konsumentom.

Najnovejši izdelek jeseniške železarne pa so elektrode za varjenje sive litine, ki smo jih doslej v veliki količini uvažali. Za novatorski izdelek ing. Marolta in tehnika Bertonclja je po vsej državi veliko zanimanje.

Modernizirali bodo ložilnice

Tovarna usnja v Kamniku je v zadnjih mesecih močno dvignila kakovst izdelkov: raznega galanterijskega usnja iz svinjskih kož. O tem so se prepričali in povoljno izrazili tudi inozemski kupci, ki jih je vedno več. Naročila prihajajo iz Italije, Zah. Nemčije, Švice, Avstrije, Francije in v zadnjem času tudi iz ZDA. Svinjsko galanterijsko usnje je tam zelo iskano blago. Zdaj tovarna dela pretežno za inozemstvo, hkrati pa mora kriti tudi domače potrebe, tako da komaj zmaguje vsa naročila.

V načrtu imajo izboljšavo in povečanje ložilnice, za kar so že dobili načelen pristanek. Tako bo odpravljena velika zapreka v proizvodnem procesu, kajti ložilne jame so bile doslej odkrite in delavci so zlasti pozimi delali v težkih pogojih. Tudi proizvodnja je sedaj dražja, ker se mora voda zaradi nizke temperature stalno ogrevati.

Z izgradnjo nove ložilnice se bo izpolnila davna želja delovnega kolektiva, da se tudi ta obrat vendar enkrat modernizira. Hkrati pa se bodo izdelki tovarne lahko občutno pocenili.

Poškropimo sadno drevje

Razni škodljivci sadnega drevja prizadenejo našemu sadjarstvu sleherno leto veliko gospodarsko škodo. Ta škoda znaša letno— tudi zaradi drugih rastlinskih škodljivcev in bolezni — več desetin milijard.

Jabolčni zavijač ali črv, jabočni cvetožer, zimski pečič ali zmrzlikar, ameriški kapar, škrlup ali fuzikladij (krastavost), sadna monilija — to so sadni škodljivci in bolezni, ki zmanjšujejo sadni pridelek za polovico ali več. Zaradi tega moramo bolj pozorno zatirati te škodljivce in bolezni, ter redno oskrbovati sadno drevje, skrbeti za obdelovanje zemlje in za gnojenje.

Brez rednega zimskega in poletnega škropljenja sadenga drevja ne bo mogoče pričakovati obilnejšega in kakovostno boljšega pridelka, kakor je.

Pred škropljenjem je nujno potrebno temeljito očistiti sadno drevje, kajti šele potem ima škropljenje pravi učinek. Sadno drevje, poraslo z lišaji in mahovi in polno stare skorje, je varno skrivališče raznim škodljivcem, ki tu prezimujejo.

Zaradi tega moramo odstraniti in sežgati v sadovnjaku vse suhe in rakave veje in vejice, suhe skorje, mah in lišaje. Treba je tudi razredčiti pregoste vrhove in porezati vodene poganjke (raparje), pograbiti v sadovnjaku odpadlo listje in gnile plodove.

(Nadaljevanje na 8. strani.)

O DRAŽGOŠKI KMETIJSKI ZADRUGI

LEPI USPEHI KOLEKTIVNEGA DELA

Dražgošanom, ki jim je okupator popolnoma uničil vas, je prav kmetijska zadruga ustvarila pogoje za skupno reševanje gospodarskih in vseh drugih problemov. Tega se vsakdo zaveda, zato praznujejo letni občni zbor zadruge kot skupni praznik, tak, kakršnega imajo nekateri narodi jeseni, ko pospravijo poljske pridelke.

Letos so povabili tudi mene na občni zbor. Že na predvečer sem prišel v Dražgoše, ko so tišino motili le še žagarji in vozniki. Še isti dan sem se pogovoril z nekaterimi zadružniki. Veseli so mi pripovedovali, da še nikoli niso zvozili z Jelovice toliko lesa kot letos. Je bil pač sneg za to. Okoli Dražgoš ni polj, zato je Dražgošanom skladovnica hlodov — žetev.

Naslednjega dne se je zbralo na občnem zboru precej fantov in mož, le žena je bilo bolj malo. Z uvodnimi formalnostmi so kaj naglo opravili in že se je predsednik zbora zahvalil vsem članom za pridno sodelovanje. Potem je blagajnik ugotovil, da imajo še 44.000 din dobička. Predlagal je, naj bi ta denar prispevali v sklad za obnovo vasi, za kar so to leto in ves čas nazaj šli skoraj vsi presežki. No, tudi za občinsko cesto so prispevali 80.000 din, za novo šolo 115 tisoč ter 100.000 din za telefon in druge vasi potrebne stvari. Vse so dali za napredek vasi, da bi se sami laže posvetili delu na polju in v gozdu.

Tov. Janez, vodja odseka za obnovo, je nato podrobneje prikazal uspehe svojega odseka. Večina družin se je že preselila iz barak v nove hiše. Kar 46 so jih postavili po vojni, z gospodarskimi poslopji vred pa je nastalo v povojnih letih 69 novih stavb. Resda zunanjost pri teh poslopjih še ni najbolj čedna, različnim obrtnikom bi zlepa ne zmanjkalo dela pri njih, toda glavno delo je že opravljeno.

Kar se živinoreje tiče, se pa Dražgošani ne morejo pohvaliti. Pa ne samo po svoji krivdi. Želijo si, da bi končno že izšel zakon o pašnikih, ki bi razčistil tudi, kdo se lahko poslužuje pašnikov na Jelovici. Vaščani iz drugih vasi namreč zahtevajo od Dražgošanov, naj bi jim od pašnikov plačevali najemnino. Razen tega tudi logarji ne dovolijo Dražgošanom pasti na jasah državnih gozdov. Delno prevzemajo Dražgošani tudi krivdo nase: ves denar so vložili v obnovo domov, tako da ga za živinorejo ni ostalo. Sedaj pa, ko so domovi obnovljeni, se bodo živinoreji bolj posvetili.

Malokje nadzorni odbor tako vestno opravlja svoje delo, kakor v dražgoški kmetijski zadrugi. Pred vsako važno odločitvijo ga upravni odbor vpraša za svet, po odločitvi pa se člani nadzornega odbora v pogovoru z zadružniki prepričajo, če je bil ukrep umesten ali ne. Zato tudi ni nikoli godrnjanja nad gospodarjenjem v zadrugi.

Pri sprejemanju novih zadružnih pravil so se zadružniki tokrat zmenili, da deležev ne bodo določili po velikosti zemljišč, kajti zadruga ni nikaka delniška družba. Enake deleže, enake dolžnosti, skupno delo v gozdu, skupno opravljanje, je njihovo geslo. Ko so obravnavali člen, ki govori o izstopu iz zadruge, so enoglasno sklenili, da ne sme nihče ven, preden ne poravna vseh računov.

Novi odbor so izvolili v zadovoljstvo vseh.

Po občnem zboru pa je bila prava »holcarska« veselica. Menda se partizanske mame po vojni niso še nikoli tako zavrtele kot ta dan. Stari drvarji so sukali mlada dekleta, mladi fantje pa ženice zgubanih obrazov. Pozno v noč so se prepletale polke, pesmi in razgovori o zadrugi, kajti zadruga je Dražgošanom življenjsko važna stvar, saj so z njo prišli do pravih oblik skupnega dela v gozdu in v vasi.

PRED VAŽNO ZDRAVSTVENO AKCIJO

Zakaj je sedaj na vrsti kranjski okraj?

Fluorografiranje je do sedaj zajelo že celo vrsto okrajev, med njimi zlasti tiste, v katerih je umrljivost za tuberkulozo nad republiškim povprečjem. V teh okrajih je bila akcija zaključena že v 1952. letu, v tem letu pa pridejo na vrsto tudi okraji, v katerih tuberkuloznih obolenj ni dosti, so pa vendar potrebne vse zaščitne mere, da se bolezen ne razširi. Zato se bodo začeli tudi fluorografski pregledi na Gorenjskem.

Za nemoten potek fluorografiranja je nujno, da se vsakdo drži točno odrejenega časa (dneva in ure). Pri samem slikanju pa je važno, da vsak res globoko vdihne in zadrži sapo, dokler ni slikanje opravljeno. Velika večina s slikanjem že vse opravi, 5 do 10% slikanih oseb pa mora na poziv v pristojni dispanzer, ki izvid še enkrat kontrolira in uredi vse potrebno, če gre za tuberkulozo.

Slike pregledajo najprej v Institutu za tuberkulozo na Golniku. Ta nato pristojni dispanzer obvesti, katere bolnike je treba ponovno pregledati. Med slikanjem in pozivom na ponovni pregled preteče zato 4 do 6 tednov. Po preteku tega časa začne marsikateri bolnik, ki je mogoče v začetku akcije še zaskrbljen, poziv za ponovni pregled omalovaževati in ne pride ponovno v dispanzer. Tak bolnik lahko zelo škodi svojemu zdravju, spodkopuje uspeh zdravljenja in škodi vsej akciji.

Za vse tiste, kjer bi fluorografski pregled pokazal, da je takojšnje zdravljenje nujno potrebno, so zagotovljene bolniške postelje.

Fluorograf pa ne odkriva le pljučnih obolenj in obolenj rebrne mrene, temveč tudi srčna obolenja. Vsi taki bolniki bodo pozvani na ponoven pregled.

Tuberkulozni bolniki naj predložijo vodstvu fluorografiranja potrdilo pristojnega dispanzerja; če se fluorografiranja ne morejo udeležiti, pa potrdilo zdravnika, ki jih zdravi.

Prvi rezultati tuberkulinizacije goved v radovljiškem okraju

V radovljiškem okraju je bilo doslej tuberkuliniziranih že 2355 goved. Od teh jih je 72 pozitivno reagiralo, pri 34 pa je bila reakcija sumljiva. V občinah Begunje in Bled je tuberkulinizacija že končana. V prvi je od 634 glav 10 pozitivnih in 7 sumljivih. V Žgošah pa je odličen primer, kako se v hlevu, kjer je ena bolna žival, okuži vsa živina. Vse 4 krave v tem hlevu so okužene. Krava, kupljena v tem hlevu pred dvema letoma, je tudi pozitivno reagirala. Ob zakolu so ugotovili TBC pljuč in jeter. Drugo pa, ki je bila v tem hlevu samo en teden, so morali zaslino zaklati. Zaradi močne okužbe pljuč in ostalih organov je bilo meso popolnoma neuživno.

Na Bledu je od 113 goved reagiralo pozitivno 22. Okužbo je povzročila ena sama krava na planini Lipanci, ki so jo morali lansko jesen v sili zaklati; zaradi močne tuberkuloze je bila neuživna. Na Boh. Beli imajo 8,7% tuberkulozne govedi. Vse to je dokaz, da se živali lahko okužijo v hlevu ali na paši in sicer tako, da bolna žival kašlja v zdravo, ali pa da živali vdihavajo s tuberkuloznimi bacili okuženi zrak. Bacili pridejo v zrak, ko se tuberkulozni izločki v nastilju posušijo. Možna je tudi okužba z vodo, ki jo je okužilo tuberkulozno govedo.

Zlasti močno so se živali okužile na planinah. Ugotovili smo namreč, da Hraše, Hlebce in Studenščice ter Nova vas, ki niso pošiljale živine na gorske pašnike, nimajo tuberkulozne živine. Lanskoletne izkušnje v Bohinju in Blejski planini terjajo ureditev planinskih hlevov. Nujno bo preskrbeti živini krov nad glavo v slučaju slabega vremena. Videti je, da živina ne gre v planine dovolj pripravljena, se pravi, ni utrjena proti padavinam in ni vajena fizičnih naporov pri iskanju paše na nedostopnih terenih.

Na ekskurziji v Ponovičah smo videli, da tamkajšnja živina napravi vsak dan vsaj dvakrat 0.5 km poti od hleva do Save, kamor jo vodijo napajat. Niti kravam par dni po telitvi ne prizanesejo. Preden pa gre živina na planinsko pašo, jo vsaj 3 tedne močno krmijo. Za tako živino seveda planinska pašnja ni prevelik napor.

Nujno bo poskrbeti za desinfekcijo planinskih hlevov, ki so večidel vsi okuženi. Predpogoj je seveda tak hlev, da ga je sploh mogoče razkužiti.

Zanimivosti iz kmetijstva

Jahalni konj rase Morgan. Rasa Morgan vodi rodovnik že od XVIII. stoletja. Žrebec, od katerega izvira, Justin Morgan, je zagledal svet l. 1789. Njegovi potomci so se kot najboljši lipicanci pokazali zelo primerni za jahanje, vožnjo in težka poljedelska dela.

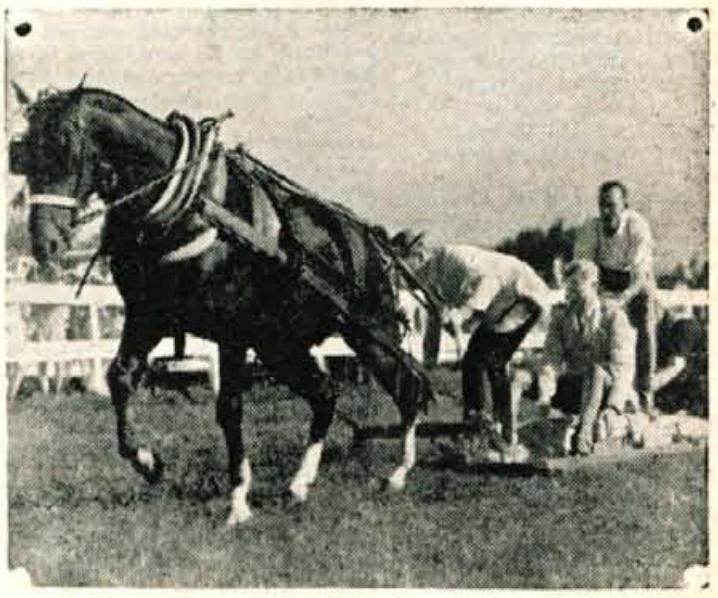

Na neki ameriški živinorejski razstavi prikazujejo vlačilno sposobnost Morgana. Vprežen je v sani, na katerih so štiri osebe in precej težkega kamenja.

Piše Stanko Bunc

O delu študijske knjižnice

Preteklo leto je bilo polno prizadevanja in dela za čimprejšnjo izgraditev najmlajše kulturne ustanove v našem Kranju.

Prvotni knjižnični prostor, sestoječ iz ene same sobe, je zaradi hitrega bogatenja knjižnega sklada postal že po dveh letih pretesen; treba je bilo iskati večjih in primernejših prostorov. Po odpravi nekaterih mestnih uradov so bile knjižnici dodeljene tri prostorne sobe v drugem nadstropju mestne hiše na Titovem trgu štev. 3 (bivša Škofija). Ti prostori so suhi, svetli in zračni ter dovolj visoki, toda vsem knjižničnim potrebam ne zadostujejo. Sedanjo knjižno zalogo bi bilo ob primerni notranji opremi sicer mogoče namestiti, vendar bi bil nadaljnji razvoj kmalu spet oviran zaradi naslednjih pomanjkljivosti: velika soba zaradi lahke konstrukcije ne prenese večje obremenitve, zato je ni mogoče izrabiti za knjižno skladišče; manjkajo prostori za čitalnico, garderobo in shrambo. Za zadostitev teh potreb pa je dana polna možnost: število prostorov se da povečati z zasedbo še ostalih dveh sob v istem nadstropju; z adaptacijo prostranega in svetlega hodnika se da pridobiti krasna čitalnica z najmanj 24 sedeži in lepa razstavna dvorana; tudi prostor za garderobo in shrambo je mogoče najti. S smotrno adaptacijo celotnega nadstropja, ki ne bi terjala prav nobenih predelav in ne previsokih stroškov, bi dobila knjižnica primerno velike in njenim potrebam ustrezajoče prostore. Če pa bi se mogla obenem preseliti v podobno adaptirano prvo nadstropje, ki ima močneje konstruirana tla (obokana), bi mogli novi prostori zagotoviti knjižnici nadaljnji nemoten razvoj vsaj za deset let. Ureditev tega vprašanja je prvi temeljni pogoj nadaljnjega napredka.

Finančno stanje se je v preteklem letu nekoliko zboljšalo, vendar še ni bilo zadovoljivo. Zaradi silnega porasta cen knjigam in revijam je razpoložljivi kredit zadostoval komaj za nakup najvažnejše tekoče slovenske knjižne produkcije; od okoli 150 slovenskih revij in časnikov je bilo mogoče naročiti komaj 18 in 3 inozemske; za dopolnjevanje starejše literature je ostalo malo sredstev, za vezavo pa še manj. Spričo tega torej ni bilo mogoče naročiti zaželenega števila revij, niti nabavljati knjig in revij iz bratskih republik, niti pospešiti dopolnjevanje manjkajočih del, niti vezati potrebnega števila zvezkov. Tukaj bo treba priskočiti na pomoč z izdatnejšimi sredstvi.

Največja ovira po preselitvi v nove prostore pa je postalo kričeče pomanjkanje knjižnične opreme, zlasti knjižnih omar in polic. Zato morajo danes vse dvojnice in vsa tujejezična zaloga ležati na golih tleh, nagrmadene na velikanskih in nepreglednih kupih, okoli 2000 zvezkov pa je še zmerom vskladiščenih na I. gimnaziji, ker jih knjižnični lokal ne more sprejeti. To vprašanje bo treba urediti obenem z adaptacijo prostorov.

Velik napredek pa je storjen glede knjižničnega osebja. Knjižnica je proti koncu leta dobila svoje prve stalne uslužbence: upravnika, bibliotekarja in knjižničarja. To osebje, ki ga bo morala skoraj pomnožiti še kaka administrativna moč, bi zmoglo še letos pripraviti knjižnico za splošno uporabo, vendar je to odvisno od pogojev, če bodo in kdaj bodo izpolnjene gornje tri temeljne zahteve: adaptacija prostorov, nabava opreme in povečanje kreditov.

Knjižna zaloga je v preteklem letu narasla za približno 2400 knjižnih enot, tako da ima knjižnica trenutno v svojih prostorih okoli 9000 zvezkov. Knjige so prihajale z nakupom, zamenjavo in darovi. Kupljenih je bilo okoli 600 knjig in 21 letnikov revij, v zamenjavo z drugimi knjižnicami je prišlo 130 zvezkov, razne ustanove so darovale okrog 1600 knjig, med njimi največ Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Javili so se tudi prvi zasebniki, ki so odstopili okoli 70 knjig; med njimi je tov. Ivanka Eržen darovala v spomin na svojega pokojnega moža zobozdravnika dr. Ivana Eržena 35 zvezkov medicinskih knjig in nekaj pohištva.

(Nadaljevanje v prih. štev.)

Z voljo se vse doseže

Po sedmih letih je le zrasel pri Sv. Duhu, nedaleč od Šk. Loke, mogočen kulturni dom, za katerega se domačinom ni treba nikomur zahvaljevati razen Virmašanom, ki so jim od vsega začetka pri delu pomagali. Samo še sedežev za dvorano bo treba in fasada kulturnega doma še ni izgotovljena. Radi bi uredili pred domom dostojen park in vanj postavili spomenik padlim borcem, vendar je to še pesem bodočnosti, kajti preden bodo zbrali dovolj denarja za vse, bo potrebno še dosti prireditev in truda.

Do spomladi pa nameravajo izgotoviti enonadstropni del stavbe, ki so ga v grobem že lani postavili. Tu bo v pritličju hišnikovo stanovanje, v prvem nadstropju pa knjižnica, garderoba za igralce in dve sobi za pevce.

Tolikšno prizadevnost in požrtvovalnost za postavitev lepega in prostornega kulturnega doma moremo pripisati samo ljudem, ki jih kulturnoumetniško delo res veseli. Za sedaj dokazuje to predvsem pevska sekcija, oziroma njen moški pevski zbor, ki ga vodi požrtvovalni A. Vrhovnik. Ta zbor je konec preteklega meseca koncertiral doma in gostoval z istim programom v prostorih SKUD »Tone Šifrer« v Škofji Loki. V bližnji bodočnosti namerava gostovati tudi v drugih krajih in popularizirati slovenske pesmi. Čez čas, ko se bo zbor okrepil in pomnožil z mladimi pevci, bodo njegovi uspehi nedvomno še lepši.

Dramatska sekcija, ki je bila prva ustanovljena, zaradi različnih del v dvorani ni mogla prav pridno igrati. Sedaj, ko so vsa dela končana, bo poskušala zamujeno nadomestiti. V februarju bo postavila na oder »Martina Krpana«, na programu pa ima še »Švejka«.

Prav lepo pa uspeva knjižnica, ki je bila ustanovljena l. 1950. Težava pa je v tem, da pridni bralci, ki jih ni malo, tu ne najdejo ničesar več, česar še ne bi prebrali. Knjig je samo 300. Obogatitev knjižnice prepuščajo namreč le Majdi Oblakovi, ki od ustanovitve dalje knjižnico brezplačno vodi in »izvrta« knjige ali denar, če je le »izvrtati« mogoče.

Na pomlad, ko bo dozidani del izgotovljen, nameravajo ustanoviti še šahovsko sekcijo. Uspehi, ki so jih dosegli pri graditvi doma »iz nič«, jim vlivajo poguma tudi pri kulturno-prosvetnem prizadevanju.

TRIDESET LET UMETNIŠKEGA DELA

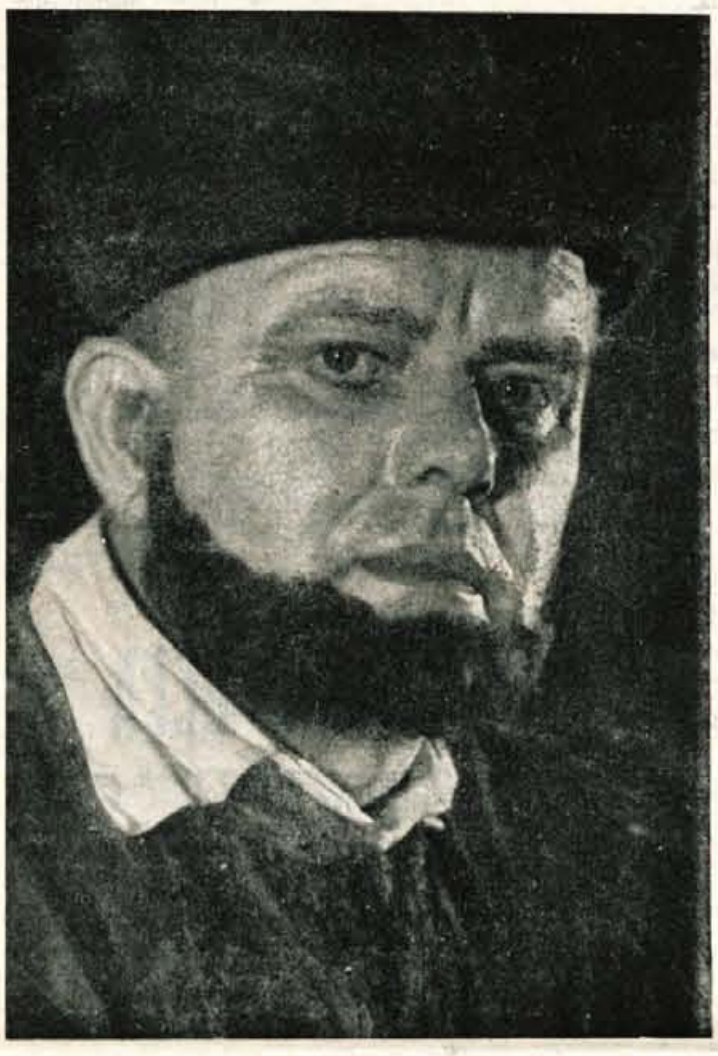

Znani kranjski igralec Ivan Grašič slavi tridesetletnico igralskega udejstvovanja. Na nocojšnji proslavi bo slavljenec nastopil petdesetič kot lovec v »Snegulčici« Pavla Golie. Prisrčne čestitke k jubileju!

Prešernov teden ni šel mimo nas

V Kranju so bile ob koncu leta pomembne slovesnosti ob odkritju Prešernovega spomenika; zato pa je bil Prešernov teden v Kranju nekoliko skromnejši, toda zadosti dostojen za Prešernovo mesto.

V soboto, 7. februarja je bila odprta razstava kroparskega umetnega kovaštva, ki je pomemben izraz gorenjske umetne obrtne dejavnosti, ohranjene do današnjih dni. O tej razstavi, o motivih, ki so vodili do nje pa tudi o nekaterih mislih ,zbujenih ob tej razstavi, bomo še pisali.

Naslednji dan, 8. februarja, na obletnico pesnikove smrti so se ob 11. uri dopoldne poklonila zastopstva mladine, množičnih organizacij in delovnih kolektivov na Prešernovem grobu in položila počastitvene vence.

Istega dne zvečer je bil v Kranju literarni večer, na katerem so čitali svoja dela slovenski književniki: Pavel Golia, France Bevk, Lili Novy, Mimi Malenšek - Konič in Ivo Minatti. Kranjčani so s svojo obilno udeležbo popravili slab vtis od prejšnje nedelje, ko se literarna matineja prav zaradi nezadostnega obiska ni mogla izvesti.

V Prešernovem tednu smo tudi v Kranju izvedli organizacijske priprave za ustanovitev pododbora Prešernove družbe, ki je zbral že za več kot 300.000 din ustanovnin.

V osnovni šoli so bili dobri in revni učenci nagrajeni iz izkupička Prešernove akademije. Pri tem smo mislili, da je imel pesnik otroke nad vse rad, saj so prav v Kranju otroci Prešerna imeli tako radi, da so mu rekali kar »doktor Fig«.

Tako se je Kranj letos oddolžil spominu našega pesnika. Žal pa nam je, da se pesnika ni bolj spomnilo »Prešernovo gledališče«, že zato, ker nosi njegovo ime: Tega tudi v decembru ni storilo. Če bi že katerokoli gledališče bilo dolžno spominti se obletnice pesnikove smrti, bi bilo to dolžno naše kranjsko Prešernovo gledališče, vsaj z večerom vzornih recitacij nekaterih njegovih pesmi.

V hiši Prešernove smrti delajo zidarji — tu delo zdaj ne spi. Pred gledališko fasado pa bi že lahko postavili manjkajočih sedem kandelabrov. »Prešernov hram« bi tudi že moral dobiti izvesek in vsaj droben napis.

Upajmo, da bo vse, kar je letos še narobe, drugo leto urejeno in da bomo pokazali lepše spričevalo.

Č.Z.

Pred premiero filma o naših železarjih

ŽELEZNI OGNJI

Mladina in tisti, ki so šele po osvoboditvi dobili na Jesenicah delo, zaslužek in kruh, bolj malo vedo o težki in revolucionarni poti jeseniških kovinarjev pred in med zadnjo vojno. Brezposelnost, borba za košček kruha, revščina na vseh koncih in krajih, brezvestno izkoriščanje, nenasitnost kapitalistov, zapostavljanja in poniževanja — vse to in neštete druge tegobe so tlačile in mučile do leta 1945 delavca iz dneva v dan. Spori z delodajalci so bili na dnevnem redu. Od časa do časa pa, ko so se krivice nagrmadile čez mero, je v delavskih prsih zavrelo in plamen upora je planil od strojev, se pognal iz peči in obstal kot grozeč vulkan pred obličjem »vsemogočnih«...

Stavka! Stavka! Stavka! je šlo od ust do ust. Stisnjene roke, uporna prsa in lačna usta so terjala pravico...

*

Sredi januarja tega leta se je mudila na Jesenicah filmska ekipa iz Beograda pod vodstvom režiserja Slobodana Kosovaliča in snemalca Stanka Aleksića. Ekipa je imela nalogo, da v filmu ohrani nam in bodočim rodovom trnovo pot jeseniških kovinarjev, njihovo borbo proti vsem izkoriščevalcem ter proti fašističnim zverem in požigalcem naših domov. Film bo prikazal visoko revolucionarno zavest naših delavcev, njihovo predanost delavskemu gibanju, njihovo ljubezen do osvobojene domovine ter napore pri obnovi in izgradnji naše industrije.

V filmu nastopajo sami domači igralci — laiki, ki predstavljajo prve revolucionarje delavskega gibanja in začetnike upora proti okupatorju. Narodnega heroja Jožeta Gregorčiča, prvega komandanta partizanskega Triglavskega odreda, igra njegov brat Ivan Gregorčič. Drugega narodnega heroja, Matijo Verdnika, ki je tudi izšel iz jeseniške železarne, igra delavec Jože Iskra. Razen imenovanih nastopajo v filmu še drugi delavci, ki so neposredno sodelovali v zgodovini bojev za delavske pravice. Glavno vlogo v množici »filmskih igralcev« igra Bojan Čebulj, član Mestnega gledališča na Jesenicah.

Film, ki nosi naslov »Železni ognji«, dokončujejo v teh dneh v laboratorijih Triglavfilma v Ljubljani. Premiero, ki bo verjetno že konec februarja tega leta, vsi, posebno pa Jeseničani, nestrpno pričakujejo.

Februar - mesec Glasu Gorenjske

Kmalu dolgopričakovana knjiga

Življenjepis maršala Tita

Še preden je knjiga v odličnem angleškem prevodu izšla v Londonu, se je že zanjo zanimala vsa svetovna javnost. Istočasno z objavo v »Borbi« so se odlomki pojavili na straneh najuglednejših publikacij Velike Britanije, Amerike in Francije, med drugim tudi v »Life«-u in pariškem »Figaru«. Ilustracije so zavzemale tudi naslovne strani.

V drugi polovici aprila jo bomo imeli tudi mi. Slovenski prevod nam bo preskrbela ljubljanska Cankarjeva založba. Tudi pri nas so že objavljeni odlomki vzbudili veliko zanimanje za obsežno delo, ki ga je napisal znani publicist Vladimir Dedijer pretežno po razgovorih s tovarišem Titom samim. Avtor ni imel pretenzij napisati novelizirano biografijo po vzorcu velikih romanov Emila Ludwiga, Vinogradova, Zweiga i. dr., pač pa izčrpno publicistično knjigo o življenju našega največjega moža. V lepem jeziku in zanimivem slogu so pisani odlomki o zagorskem detinstvu, učni dobi v Sisku, prvem revolucionarnem delu, o ujetništvu v Rusiji z vsemi burnimi doživetji med Čerkezi, kjer se je prej osovraženi tujec vsem priljubil in si pridobil obče spoštovanje, ko je ukrotil divjega konja in dokazal, da je odličen strelec. Sledijo opisi vrnitve, smrt žene Polke, delo v kraljeviškem doku, preganjanje, partijsko delo, spet ječa, znova svoboda, delo, napori, — vse ena sama borba za ljudstvo in partijo. Odlomki iz vojne in povojnega stalnega naraščanja napetosti med Jugoslavijo in »starejšim bratom« odkrivajo vso veličino tovariša Tita in vso njegovo neomajno vero v ljudstvo in socialistično misel.

Ko beremo odlomke o dneh zloglasne vidovdanske resolucije in o sledečih mesecih strahovitega pritiska in obupne osamljenosti, ko najdemo na enem samem mestu zbrane podatke o tem, kako preteče razburkano je bilo valovje, po katerem je vodil ladjo naše domovine tovariš Tito, nas prevzame ponos, da ima takega krmarja.

Ker posveča knjiga mnogo prostora tudi družbenemu okolju, v katerem je živel in deloval tovariš Tito, in ker nam daje pristne in neposredne slike vseh njegovih ožjih sodelavcev, pomeni dragoceno pričevanje o naši bližnji zgodovini.

Slovenska izdaja bo obsegala nad 600 strani besedila in okoli štirideset ilustracij v posebni prilogi.

Objavljamo kratek odlomek iz poglavja »Prvo zasedanje Kominforma«.

Judin v Beogradu

Judin je prišel v Beograd meseca oktobra (1947. leta) in dobil za Kominform eno največjih beograjskih stavb v ožjem centru. Tu je takoj instaliral radiotelefonsko in specialno telefonsko zvezo z Moskvo. Časopis (Za čvrsti mir itd. - op. ur.) se je tiskal v tiskarni »Borbe« v štirih izdajah, v ruščini, francoščini, angleščini in srbohrvaščini. Judin ni imel zaupanja v naše tipografske delavce, marveč je pripeljal iz Moskve ruske stavce. Delali so v največji konspiraciji. Tiskarna »Borbe« je morala odrediti posebne prostore, v katerih so besedilo stavili in lomili. List je lomil jugoslovanski delavec, na katerega je budno pazil eden Judinovih pomočnikov, Olenjin, da ne bi vzel kakšen odtis stavka. Ko je bilo delo končano, ali ko so odšli na kosilo, je Olenjin te prostore zaklepal in plombiral, da ne bi med tem časom nemara kdo vstopil.

Iz ZSSR je privedel Judin s seboj tudi nekaj sovjetskih novinarjev ali ljudi, ki so se izdajali za novinarje in jih samovoljno večkrat pripeljal na sestanke redakcije, čeprav oni na to po statutu niso imeli pravice.

Na sestankih redakcije se je govorilo o tem, kaj se bo pisalo v posameznih številkah lista, toda članki so se pozneje precej izpreminjali z ozirom na prvotno besedilo in to brez vednosti in odobritve pisca in redakcije. Takih primerov je bilo brez števila. Posebno je protestiral poljski predstavnik Finkelstein zaradi samovoljnega spreminjanja članka nekega poljskega voditelja.

Koliko je bilo enakopravnosti v tej redakciji, nam najbolje kaže dejstvo, da je bila nad redakcijo cenzura, ki je imela sedež v Moskvi. Ko je bilo odtisnjenih prvih 100 izvodov prve številke časopisa, je bilo tiskanje odloženo za nekaj dni. Nekaj izvodov, tako imenovanih »Signalnih izvodov«, je bilo poslanih v Moskvo s posebnim letalom, ki je bilo Judinu vedno pri roki. Ta signalni izvod sta osebno pregledala Stalin in Molotov in šele ko sta ga onadva pregledala, je prišlo preko specialnega radiotelefona v stavbi IB v Beogradu povelje, da lahko nadaljujejo s tiskanjem časopisa.

Pri vsaki številki je bil enak postopek. Nekajkrat je Judin osebno odletel s številko v Moskvo in so bili od tam diktirani popravki. Včasih je bilo tako veliko sprememb, da so se morali posamezni članki ponovno postavljati, ves časopis ponovno lomiti in odtisniti, na kar je bil spet poslan v Mopet s popravki!

Nekoč se je zgodilo, da je list že šel skozi cenzuro in da je bil že dan nalog, da se tiskanje nadaljuje, toda ko so bile že francoska, angleška in ruska izdaja dotiskane, je prišlo povelje, da se list potegne iz prodaje. Judin je zapovedal, da se morajo vsi izvodi lista prenesti iz tiskarne »Borbe« v stavbo Informbiroja. Ves dan in vso noč so se ti izvodi požigali v kotlarni stavbe, v prisotnosti Judinovih pomočnikov. Oni so budno pazili, da ne bi kak uslužbenec vzel časopisa. Razlog za to uničenje je bil nek govor Zahariadesa, ki Stalinu ni ugajal.

To je samo en primer, koliko je bilo enakopravnosti v redakciji Kominforma, koliko se je spoštovalo mišljenje poznanih in dolgoletnih voditeljev delavskega gibanja, kot je bil Dimitrov itd. Ta primer še enkrat zgovorno kaže, da je bil Kominform samo navadna sovjetska agentura za zasledovanje določenih ciljev zunanje politike ZSSR.

KUD Podnart je globoko zaoral

Preteklo soboto in nedeljo je postavil KUD Podnart na oder Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Po zaslugi nadvse prizadevnega in veščega režiserja tov. Janeza Lampiča in ob vzglednem trudu nastopajočih je šel »Kralj« preko odra tako živo in močno, da je napravil na nas res globok vtis. Zlasti so bili zunanje in notranje dobro izoblikovani Kantor (tov. Vovk), Bernot (tov. Faganel), župnik (tov. Pogačnik), Krnec (tov. Fortuna) in Lužarica (tov. Knifičeva). — Igra je bila smotrno in smiselno interpretirana in igranje neprisiljeno. Posebej pa je še pohvaliti dobro in pravilno izgovorjavo.

V KUD Podnart so zaorali res globoko v kulturno ledino in bodo ob toliki vnemi in uspehih, kakor so jih pokazali doslej s Švejkom in Kraljem na Betajnovi, zadovoljivo opravili svoje poslanstvo.

J. F.

GORENJSKI PIONIR

čaka presenečenje. Enkrat vozimo smuk, drugič slalom, tretjič skačemo. Tekmujemo med seboj in vzgajamo borbeni duh. Pevski in ostali krožki pa tudi ne zaostajajo. Prav lepo smo se odrezali za praznik Novoletne jelke.

Janez Bedina
učenec 2. razreda gimnazije

RODNI KRAJ

Na svetu lepš'ga kraja ni,
kot rodni kraj si ti.
Da vidim enkrat samkrat te,
bi dala jaz prav vse.
Želim, da v Bosno svojo grem,
čeprav med brate prišla sem.
pionirka Kosa Karanović

Odred „Stane Bečan"

Kot reden bralec »Glasu Gorenjske«, zlasti pionirskega kotička, sem sklenil, da se oglasim. Opisal bom naše pestro in zanimivo življenje v odredu »Stane Bečan« v Tržiču.

Razen smučanja in sankanja, ki sta dnevno na sporedu, imamo še posebno veselje v krožkih. V njih si bistrimo duha, — obenem pa zabavamo. Ne bom Ti razkladal vse na široko. Omenim naj le najvažnejše. Največ članov ima smučarski krožek. Vsak dan nas

Draga moja Kosa, nikar toliko domotožja, saj boš šla še domov! Sicer pa je vsa naša domovina prav lep in širok dom. Vsega ljubimo!

Kosobrin.

Dragi Kosobrinček!

Iz Poljan pa gotovo še nisi prejel nobenega poročila. Zato sem se odločil, da Te bom jaz nadlegoval s svojim dopisom. Ko ste bili zadnjič v Poljanah, sem prejel od Vas nagrado, za katero se Vam prisrčno zahvaljujem. **Prosil bi Te pa še za eno uslugo, to je, da poizveš, če bodo pripeljali v Poljane film »Kekec«, katerega si vsa poljanska mladina zelo želi.**

Te lepo pozdravlja

dijak IV. gimn. iz Poljan.
Franci Kalan,

Prijateljčki, zdravo!

Ko se mu nekje izmuznem, pa me že drugje strahuje. Prav nikoli mi ne da mirno spati. Zdaj mi ga je res že odveč!

Bedanca namreč, tega nepridiprava. Komaj sem ga ugnal pri tiskarjih, že se je spajdašil — pomislite s kom! — s kmetijskimi strokovnjaki. Nočejo in nočejo napisati odgovora za mojega prijatelja Franceta Vrankarja iz Tuhinjske doline. Že vidim, da bom moral sam tja.

Pa tudi pri kinopodjetju mi nagaja. Gotovo mu ni všeč, da je v filmu prav tak kot v resnici. Le berite, kaj piše Franci Kalan iz Poljan!

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. Mesto na Tolminskem, 2. Oče - moško ime, 3. Koristen, upotrebljiv, 4. Nauk, proga, pot, 5. Predmestje Ljubljane, 6. Moško ime - osebni zaimek, 7. Uslužbenec v gostinskem podjetju, 8. Osebni zaimek - hoditi, 9. Umetno gnojilo.

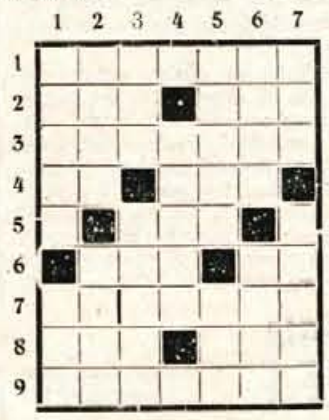

Navpično: 1. Ne kura, ne petelin - del obraza, 2. Zemlja, obdana z morjem - zgodaj, 3. Mesto v črnogorskem primorju - znotraj prazen, 4. Pokrajina v stari Grčiji, 5. Poklic obmorskega prebivalca - morski velikan, 6. Oklešček - skupine ptic, 7. Reka v Rusiji - sel, poslanec.

Pravljica za naše Cicibane

Nova o psu in mački

V tistih časih, ko so prebivale vile po gozdovih in livadah, sta živela pes in muc. Bila sta si smrtna sovražnika. Pes je imel dolgo, črno dlako, močne tace in kosmat rep. Njegovi beli zobje so zbujali v mački vedno zoprnost. Ime mu je bilo Hudi. Muc pa je imel rumeno rdeč kožušček, ki je bil počez okrašen s širokimi, temnimi progami. Njegov rep je bil že tako lep, da se ne more popisati. Končeval se je v krasen temen čop. Z njim se je muc Lizek kaj postavljal.

Kadarkoli sta se Hudi in Lizek srečala, je prišlo pri obeh do hudega razburjenja.

Hov, hov, rrr... je renčal Hudi, kazal zobe in skakal proti Lizku.

Ph, ph, ph, grrr — je odgovarjal muc, se umikal in prhnil v drevo.

Strahopetec, da te ni sram, slabši si kot otroci... je tulil pes pod drevesom in se vzpenjal, da bi dosegel Lizka.

Muc je hladnokrvno čakal, kdaj se bo Hudi zdivjal, in mu odgovarjal:

Pridi, pridi kar k meni, da se pobliže pogiedava! Veš, rad bi te malo počesal, ko si tako skuštran, pa po gobčku te bom pobožal.

Hu, hu, ti grda šekasta mačka, le čakaj, te bom že ulovil! Hov, hov... In pes se je naveličal ter jezno zapustil drevo.

Tako je bilo vselej in vselej. —

Nekoč, ko sta se pes in muc spet tako prijazno pogovarjala, je prišla mimo stara dobra ženičica. Bila je vilinska stara mati. Sredi gozda je imela zlat gradič, ki je bil lepši kot vsi pravljični gradovi, o katerih ste že slišali ali brali.

Hudo, hudo je okarala oba, Hudega in Lizka. Pa sta se opravičevala. Muc je predel:

On je kriv. Vedno začenja on in se sploh zelo nevljudno vede. Jaz sem čisto nedolžen, lahko mi verjameš. Mjav, mjav, mjav...

Hudi pa je renčal: Tako se razjezim, ko zagledam to grdo šekasto potuho, da me kar zasrbi v gobcu. Čeljusti se mi kar same od sebe odpro in noge kar same od sebe skočijo za mucem. Hov, hov, še sedaj bi ga pograbil, če bi tebe ne bilo tu.

Sram vaju bodi oba, je rekla stara vila. Nočem tega! Zato vama naročam, da prideta jutri v moj grad, kjer se bomo pomenili dalje.

Jaz že ne pojdem s tem črnim kosmatincem nikamor, reče Lizek. Kuža pa zarenči:

Kaj, jaz naj bi hodil s tem hinavskim in potuhnjenim strahopetcem? — O ne, takoj bi se zjezil in potem...

No, no, ju miri starka. Muc naj pride zjutraj, kuža pa zvečer. Toda čisto gotovo, sicer se vama bo strašno grdo godilo.

Zjutraj se je muc odpravil na pot. Hodil je in hodil in končno prišel do vilinskega gradiča, ki je ves zlat stal sredi prekrasnih cvetic. S tačko je Lizek potegnil za zvonec. — Din, din, din, se je oglasil srebrn glas in že so se odprla vrata. Dobra starica je povabila muca, naj vstopi.

Joj, kako je tu lepo — zavzdihne muc, —lepe mehke blazinice, mizice vsepovsod!

Poslušaj, mucek, saj bi lahko živel pri meni, mu reče stara vila. Samo priden moraš postati! Veš, nekoč sem že imela lepega, lepega mucka, ki je bil čisto bel kot sneg. Pa je ubožčka hudoben volk raztrgal.

Kaj naj storim, da bi ostal pri tebi? vpraša Lizek.

Obljubiti mi moraš, da boš Hudemu, ko bo v stiski, čisto gotovo pomagal.

Ko me pa ne mara! —

Le pojdi mucek in premisli moje besede!

Mucek je odšel, globoko v gozdu zlezel na drevo in ves dan premišljal starkine besede.

Ko je sonce zahajalo, je Hudi potrkal na zlata vilinska vrata. Tudi on se je zavzel nad prelepim domom dobre vilinske stare mame.

Vidiš, Hudi, lahko bi ostal pri meni, da bi čuval moj domek, samo priden moraš postati, mu reče vila.

Kaj naj storim, da bi bil lahko tvoj? jo vpraša kuža. Veš, obljubiti mi moraš, da boš pomagal Lizku, ko bo v stiski, odgovori ženičica.

Oh, ko ga pa ne maram, zarenči pes.

Le poskusi, le, mu reče vila, pa boš postal varuh mojega gradiča.

Bila je že temna noč, ko je kuža ves zamišljen stopal skozi gozd. Hodi, hodi. Kar naenkrat ga pograbijo močne roke, druge mu stisnejo gobec in že je bil ujet.

Zgrabili so ga razbojniki, ga odnesli v svoj brlog in ga priklenili na debelo verigo. Hoteli so ga naučiti, da bi tam v podzemskem brlogu čuval njihov tatinski plen.

Pes se otepa, skače, tuli. Toda čim zatuli, že trešči po njem debela gorjača, ga oplazi strašen bič, da je že napol mrtev.

Konec je z menoj. Nikdar več ne bom videl dobre vile, niti njenega zlatega gradiča, zavzdihne pes.

V tem zasliši škrbljanje. Tik gobca zagleda drobno miško.

Prišla sem, da te rešim. Privedla sem s seboj še sto drugih mišk. Pregrizle bomo tvojo verigo in ti boš svoboden.

Oh, kako sem ti hvaležen, zavzdihne Hudi.

Ne meni, Lizku se zahvali, reče miška. Čakaj, da ti povem:

Ponoči, ko sem prilezla iz luknjice, me je naenkrat pograbil muc in mi rekel: Izpustim te, če zbereš hitro še sto mišk. Z njimi pojdi do razbojniške jame, preglodajte Hudemu verige in ga rešite. Videl sem ga uklenjenega, a mu sam nisem mogel pomagati.

Vidiš tako je pravil muc in zdaj smo tu, da te rešimo.

Kmalu je bil pes svoboden in se je splazil daleč, daleč proč od hudih razbojnikov.

Čez nekaj dni, ravno ko je pes stal ob reki in pil, zagleda gručo paglavcev, ki so na drugem bregu metali muca v vodo. Ubogi Lizek je imel krog vratu privezan debel kamen, ki ga je vlekel na dno.

Na pomoč, na pomoč, zavpije muc a že ga zalije voda. Ubožček otepa s tačkami, skuša plavati, toda težki kamen ga neusmiljeno vleče na dno.

Ne obupaj, Lizek! zatuli pes. Že plane za njim v deročo vodo, reže valove z močimi tacami i se z vsemi močmi pogaja, da bi dohitel muca. Toda voda mu ga vedno sproti odnaša. Končno ga le dohiti.

Hitro, primi se za moj kožuh, splezaj mi na hrbet, da te odnesem!

Ne morem več, zavzdihne muc in se potaplja.

Hudi ga zgrabi, mu pomaga na svoj hrbet in splava z njim na breg.

To je bilo junaško delo. Ko sta bila iz vode, sta se komaj gibala, tako sta bila trudna. Ko se pes nekoliko odpočije, si spet naloži muca na hrbet in ga odnese naravnost v zlati gradič k dobri vilinski stari mami.

Tam živita še danes v največjem prijateljstvu in imata dobro vilo neznansko rada...

MI MED POLJANCI

Pol šestih zvečer. V uredništvu »Glasu Gorenjske« zabrni telefon.

»Je tam urednik? Ga ni? Vse pete sem si že obrusil, pa ga ne najdem. Menda še ne ve, da ne moremo na pot. Gasilski avto je pokvarjen.«

Tako nekako me je eden od kolegov obvestil, ko bi se moral že ves »ansambel vkrcati« v avto.

Odvihral sem v tiskarno, kjer so tovariši metirali zadnjo številko »Glasu Gorenjske«. »Bojni posvet« je v takem primeru nujno potreben. Pa še preden sem prišel v tiskarno, je bila zadeva že zelo ugodno rešena. Gasilci so s pomočjo podpredsednika naše mestne občine le ugotovili, da imajo razen pokvarjenega še en avto, okrajni odbor pa nam je — vsa čast mu — preskrbel kar dva taksija.

Po pravici rečeno, bi nam udobna vožnja v luksuznih vozilih bolj dišala, pa kaj ko je bilo v gasilskem avtu za vse dovolj prostora. Kakor da bi ga naredili nalašč za nas.

Pravijo, da vsaka zmaga utrjuje samozavest. Tudi mi bi to med vožnjo v Poljane potrdili. Veselo razpoloženi, ker se je stvar z avtomobilom tako srečno iztekla, smo zmanjšali v maškovo zrno skrbi, ki so visele nad nami kot Damoklejev meč. Kako nas bodo ljudje sprejeli? Bo sploh kaj obiska na našem novinarskem večeru? In kako se bomo obnesli brez generalke? — Bili smo tik pred izidom številke. In potem, kje naj bi imeli generalko? V uredništvu, da bi vsi, ki hodijo tod mimo, debelo gledali, od kdaj v »Glasu« takšna muzika...«

Po dobre ¼ ure lovljenja ravnotežja, smeha in drobnega zafrkovanja se je avto končno ustavil. Skozi edino šipo smo zagledali pet ali šest moških. »Hvaležno občinstvo«, je zamrmral nekdo. »Kaj več jih menda sploh ne bo.« Po tihem smo bili vsi istih misli. Kdo, vraga, naj bi nas čakal celo uro, saj nismo nobena renomirana umetniška skupina.

Pa le ni bilo tako. Črn, širokopleč Poljanec, predsednik občinskega ljudskega odbora, nas je vljudno povabil na čašico žganja. Če bi bilo to pred dvema urama, bi se vabilu najbrž ne odrekli. Tako pa...

Ni minilo četrt ure in že se je v kulturnem domu dvignila zavesa. V temni, nabito polni dvorani je na mah vse utihnilo. Po formalnem pozdravu v imenu Poljancev in »ansambla« se je pričelo. Ne zamerite, če o tem v časopisu ne boste kaj dosti zvedeli. Olika namreč zahteva, da se ne hvalimo, grajati se pa nočemo.

Potrebno vzdušje je ustvarili »Trio Glasu Gorenjske«, kakor smo ga krstili med vožnjo v Poljane. Potem so prišle na vrsto resno noresne točke, ki jih je več ali manj z združenimi močmi sestavilo naše uredništvo. Naš zunanjepolitični urednik je malo za šalo malo zares prikazal dogodke v svetu. Ker jih veliko ve, seveda ni bil ravno najkrajši. Po smehu v dvorani pa bi sodil, da pasivni udeleženci z njim niso bili nezadovoljni. In spet so se uveljavili muzikantje — študentje, — ki so imeli ta večer naspleh precej opravka, kajti takoj, ko smo bralce seznanili z življenjem in delom novinarjev in z nastankom časopisa, so bili spet na vrsti.

Najbolj pa se je vse v dvorani razvnelo, ko se je prikazal na odru naš gospodarski urednik in obetal tistim, ki bodo prav odgovorili na njegova vprašanja, darila. Medtem je že odmotaval kos usnja za podplate, blago za ženski predpasnik in »Povesti z gora«. — Vse je prisluhnilo. Na prvo vprašanje ni bilo odgovora. Mislili smo že, da nihče ne prebira »Glasu Gorenjske«, od koder so bila vprašanja. Pa ti na drugo vprašanje (po čem proda bostonska univerza zvezde) odgovori majhen kuštroglavec, nekje tik pred odrom. Ko mu je urednik izročil podplate, je zažarel kakor meteor. Kasneje smo zvedeli, da potrebnejšega v dvorani ne bi našli. Pač srečen slučaj.

Ni trajalo pol ure in darila so bila razdeljena. Tedaj je prišel naš gospodarski urednik, ki ga zlepa ne spraviš v zadrego, res v zadrego. Poljanci so namreč zahtevali še vprašanja, čeprav brez nagrad...

Medtem je bilo slišati iz »kulisarne« zamolklo brnenje. Naš kinooperater je preizkušal filme in po tihem preklinjal. Električni tok je bil preslab. Na steni je bilo videti medle, premikajoče se figure, tako rekoč — filmski rebus.

Mislili smo že, da s predvajanjem poučnih filmov ne bo nič. Pa smo imeli tudi v tem srečo. Električni tok se je ojačal in tako smo lahko tudi to točko programa izvedli. Resda je opičji rod na prvem filmu precej sličil medvedjemu, včasoma pa so bile slike vse jasnejše. Potem so si Poljanci ogledali še najrazličnejše nenavadne živali od slonov, gazel in levov, do lam, zeber in tigrov.

Prepričani smo bili, da bosta dva filma dovolj, zlasti ker so ljudje med odmori od mraza že cepetali z nogami. Toda kaj, ko je med vrtenjem filmov vse pozabilo na mraz. Morali smo predvajati vseh pet filmov, ki smo jih primesli s seboj.

Ura je bila že enaka, ko je naš glavni urednik prešel na razgovor z bralci. Vse je bilo že precej utrujeno ali pa željno plesa, zato nismo dobili kaj dosti predlogov za izboljšavo lista. Pa nič ne de. Kasneje med plesom — naš trio je igral neutrudno — smo se z ljudmi pomenili tudi o listu in novih naročnikih.

Šele okoli polnoči smo se razšli. Upajmo, da ne za zmeraj. Skoraj bi dali roko v ogenj za to, da prihodnjič, ko bohmo napovedali obisk, v Poljanah ne bo treba več lepakov z drobno lažjo o velikem novinarskem plesu, ki je tokrat marsikaterega mladinca pritegnila na naš novinarski večer. Slišali smo namreč, da je marsikomu, ki je tedaj ostal doma, sedaj nekoliko žal.

„Winchester 73"

je »kovbojka« najslabše in najbolj povprečne sorte. Od prvega trenutka dalje veš natanko, kaj se bo zgodilo. Pa niti streljanje in jahanje ni kdo ve kako imenitno, temveč dokaj dolgočasno filmano. Plemeniti brat po »hudih preizkušnjah« in ljubezenskih zapletih premaga zlobnega brata - monteca. Po Fordovi »Poštni kočiji«, ki je dokazala, da je tudi »kovbojka« lahko umetnina, ali po »Oklahoma Kidu« bi takih filmov ne bilo več treba.

Nekaj za naše žene

Za male denarje udobno ležišče

Ne bo vam treba dosti zategovati pasu, da si boste omislili za oko lepo in udobno ležišče. Na leseni okvir položite žimnico na vzmeti ali navadno žimnico. Vse skupaj naj bo od 45 do 50 cm visoko. Tako ležišče lahko uporabljate čez dan tudi za sedenje. Prekrijte ga z vzorčastim blagom n. pr. kretonom, ki se da prati.

Kam pa s posteljnino? Naročite pri mizarju predal, ki ga bo mogoče potisniti pod ta preprosti divan. — Še moderna nočna omarica, morda združena s knjižno omaro, miza z dvema stoloma ter stojalo za rože, pa boste v sobo lahko sprejeli tudi imenitnejše goste.

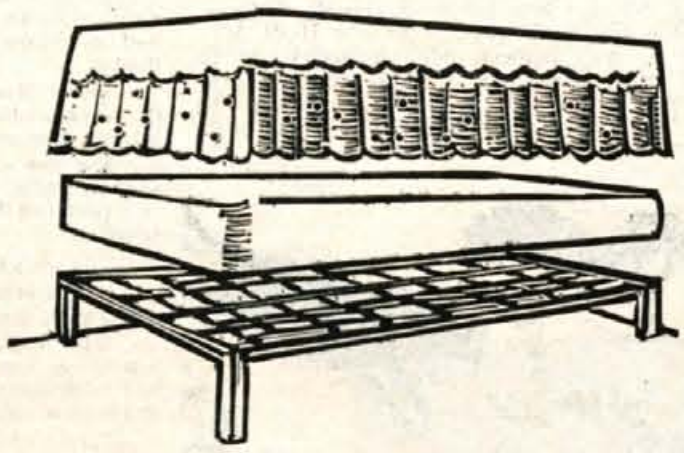

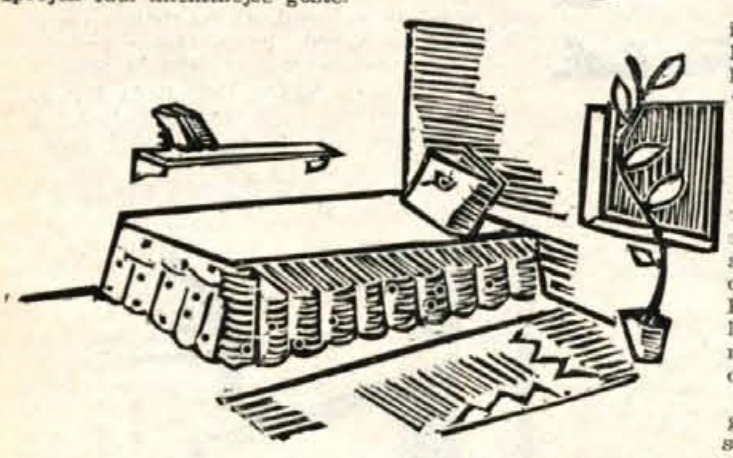

Kuharski recepti

Kosilo

Kostna juha z mozgovimi cmočki

svinjski ptički

cmok v prtiču

maslene rezine

Mozgovi cmočki: 5 dkg raztopljenega mozga zmešamo z enim jajcem, sesekljanim peteršiljem in drobtinami. Iz te zmesi napravimo majhne cmočke in jih skuhamo v vreni kostni juhi.

Svinjski ptički: svinino (od pleč ali hrbta) narežemo na pol prsta debele zrezke, jih potolčemo in osolimo. Nekaj mesa drobno sesekljamo, dodamo malo na kocke zrezane slanine, soli, limonove lupinice, strok česna, popra, klinčkov, zelenega peteršilja, nazadnje pa primešamo eno jajce. Z vsem tem namažemo zrezke, jih trdo zvijemo in, preden jih z vrvico povežemo, dodamo cel žajbljev listič. Ptičke pečemo na razbeljeni masti in jih pridno polivamo. Pečene zložimo na krožnik, nakar jim odstranimo vrvico. Nato nekaj masti iz ponve odlijemo in pridenemo malo juhe in žlico kisle smetane. S sokom oblijemo ptičke.

Cmok v prtiču: 12 žemelj (60 dkg belega kruha) narežemo in polijemo z ¼ litra osoljenega mleka, v katerem smo zžvrkljale 5 jajc. Žemlje rahlo premešamo in pokrijemo. Čez čas dodamo 8 dkg raztopljenega masla in oblikujemo kepast cmok, ki ga nato položimo na dobro ožeto servieto, splaknjeno najprej v vroči in nato v mrzli vodi. Servieto tako zvežemo, da jo lahko nataknemo na kuhalnico, položeno preko lonca. V loncu naj bo toliko kropa, da bo vsa kepa v njem in da se ne bo dotikala dna. Cmok kuhamo 25 minut, nato ga razrežemo in zabelimo, ali serviramo nezabeljenega k omaki.

Maslene rezine: v 1½ dl mleka raztopi 3 kocke sladkorja in 1 dkg kvasa. Shajanemu kvasu prideni 30 dkg bele moke, 2 rumenjaka in soli. Testo razvaljaj na pravokotnik in pomaži z nadevom, ki si ga napravila iz 10 dkg surovega masla, 1 zavitka vaniljinega sladkorja in 2 žlic stolčenega navadnega sladkorja. Nato testo zvij in razreži na 15 kosov, ki naj se na pekači ne dotikajo. Rezine pusti shajat. Ko pa so napol pečene, jih polij z 3 dl oslajenega vrelega mleka (8 dkg sladkorja). Peci dalje.

Bavarska šara: kos svinjske glave, 2 parklja in majhen svinjski rep kuhamo v slani vodi 1 do 2 uri. Ko je vse na pol mehko, pridenemo na kocke zrezano rumeno kolerabo in sladko repo, 3 krompirje in koren. Šaro odišavimo z lavorjevim listom, česnom in poprom.

Praktični nasveti

Surovo maslo je kuhano, kadar vidimo dno posode, v kateri se kuha. Vreti mora počasi.

Okvirje, umazane od muh, lepo očistimo s čebulo, nato jih zdrgnemo še s sukneno krpo.

Steklenice od olja temeljito osnažimo, če denemo vanje koščke pivnika, ki maščobo vpija, ter nekoliko mlačne vode. Steklenico nato izplaknemo z mlačno slano vodo.

Z mastjo polita tla takoj polij z mrzlo vodo, da se maščoba ne vpije. Zastarel madež pa odstraniš s klorovim apnom.

Preproge lepo očistimo s kislim zeljem. Za srednje veliko preprogo potrebujemo 2 pesti zelja. Najprej preprogo dobro iztepemo in skrtačimo, nato jo z zeljem zdrgnemo.

Če hočeš brez težav lepo odrezati kos mehkega kruha ali razrezati toplo pecivo, nož segrej.

Krtačo za obleko očistiš tako, da jo drgneš ob bel papir, katerega držiš čez mizni rob. Zelo mastno krtačo (kar velja tudi za krtačo za lase) pa očistiš tako, da jo pomočiš v jajčni rumenjak, ki ga odstraniš šele, ko se posuši. Krtačo nato operi v vroči vodi (lesa ne moči!) in posuši na zraku.

PUSTNI ŠALI

— Na žalost, vaša maska ne more nikogar več prepričati!

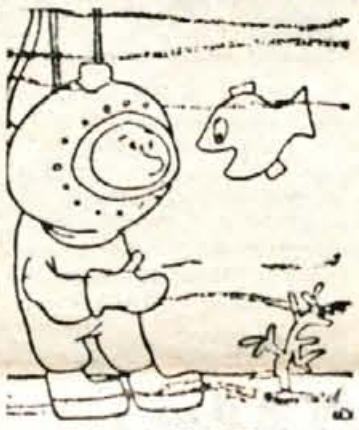

— Hej, potapljač! Masko dol, dvanajsta ura je!

TOTI LIST izhaja vsako sredo in stane 6·- dinarjev

AFERA = Rosenberg

„Predsednik ZDA Eisenhower je včeraj sporočil, da je zavrnil prošnjo za pomilostitev Juliusa in Ethel Rosenberg, ki sta bila obsojena na smrt zaradi atomskega vohunstva v prid Sovjetske zveze. V sporočilu, ki ga je objavila Bela hiša, je rečeno, da sta zakonca Rosenberg s tem svojim početjem izdala ves narod, zaradi česar bi lahko izgubilo življenje več tisoč nedolžnih državljanov.« — (Reuter, Washington, 12. februarja.)

Že od leta 1950, sta ta dva atomska špijona čakala v znani ječi Sing-Sing, da ju posadijo na električni stol. S to odločitvijo se je zgodba, znana po imenu »afera Rosenberg«, končala, vendar pa še ne razjasnila.

Našim bralcem je iz slovenskega tiska znan primer nemškega znanstvenika Klausa Fuchsa, ki je prodal Rusom neke tajnosti o atomski bombi v času, ko je delal v ameriških atomskih laboratorijih. Ni bil sam. Maja 1950 je ameriška policija odkrila nekega Harryja Golda, ki je vzdrževal zvezo med sovjetskim konzulatom in Fuchsom, kasneje pa Davida Greenglassa, mehanika v atomskem centru v Los Alamosu. Tu se je šele odkrila sled h glavnima organizatorjema špijonaže.

Ko se je nekoč v letu 1945 Harry Gold povezoval z Greenglassom in prejel od njega važne podatke, je dejal, da »prihaja od Juliusa«, in se legitimiral z odrezkom lepenke, na kateri je bila natiskana neka reklama. Drugi del lepenke je imel Greenglass pri sebi. »Julius« je pred časom dal vsakemu del reklame, da bi se lahko spoznala, ko se bi kasneje srečala.

Šele po dolgem zaslišavanju je Greenglass povedal, kdo je ta »Julius«. Bil je Julius Rosenberg, mož njegove svakinje Ethel. Koščka lepenke sta edini corpus delicti proti zakoncema Rosenberg, vendar pa so Greenglassove izjave tonko bolj obremenilne. Po besedah tožilca Saypola je Rosenberg pripovedoval Greenglassu, da vzdržuje zveze z drugimi še neodkritimi osebami in »da se mu je posrečilo izvedeti za nad vse tajne vladine načrte, n. pr. o osnutku za gradnjo neke vsemirske platforme.«

Kakor je izpovedal Greenglass, gre za neko ogromno ploščad v vsemirju, ki bi bila tako oddaljena od zemlje, da nanjo ne bi več delovala zemljina privlačnost in bi kot trabant krožila okoli zemlje. Kdor bi to lahko dosegel in na ploščad spravil atomsko energijo, — ta bi dominiral nad vso zemeljsko kroglo. Baje v ZDA z vso naglico delajo v tej smeri in skušajo prehiteti Rusijo prav tako, kakor so pred leti prehiteli Sovjetsko zvezo z atomsko bombo. Je Rosenberg poslal Rusom te podatke?

Kdo bi vedel. Po enomesečnem procesu se je porota posvetovala celih šest ur, na kar je Juliusa in Ethel Rosenberg obsodila na smrt. Kljub vsem pravniškim zvijačam in pritožbam zagovornikov se kazen ni znižala, samo zavlekla se je. Zadnji činilec, na katerega sta se obrnila obtoženca, je bil predsednik Truman. Podoba je, da si s potrditvijo kazni ni hotel umazati rok in zagreniti zadnjih dni predsedovanja. S pomilostitvijo pa bi nemara napravil medvedjo uslugo svoji stranki, ki jo že sicer napadajo, da je »prokomunistična«. Vso stvar je zavlekel in prepustil svojemu nasledniku.

Zadnjo in dokončno odločitev je napravil Eisenhower. Afera Rosenberg je končana z usmrtitvijo obeh špijonov. Klaus Fuchs, ki je ukradel atomsko tajnost in jo dal Rusiji, je dobil 14 let, pomagač Greenglass 15, zveza Gold — 30 let. Zakaj Rosenbergovima tako huda kazen? Ali so Rusi nemara res izvedeli za atomsko platformo med zemljo in luno, če kaj takega sploh obstoja? Nam tožilčeve besede to potrjujejo?

PRAVNI NASVETI

S. A. — B. D. S srenjsko skupnostjo občine J. ste se pogodili za pašnjo ovac od maja do oktobra 1952 na neki planini blizu državne meje. Po treh mesecih dela so vas pozvali, da planino zapustite. Ko ste prišli kasneje pogledat, kako je z ovcami, ste morali za 42 dni v zapor. Izpustili so vas, ker ni bilo dokazov za kakršnokoli kaznivo dejanje. — Zanima vas, ali vam pripada zaslužek za ta čas v priporu in če lahko zahtevate povračilo od preiskovalnih organov in od osebe, ki vas je ovadila.

Odgovor: Iz vašega dopisa ni mo oče razbrati, kakšno pogodbo ste sklenili z občino. Povrnitev stroškov je izključno odvisna od medsebojnega dogovora. Če ste s opili z občino v delovno razmerje, lahko prejemke s tožbo pri rednem sodišču izterjate. Bolj verjetno pa se mi zdi, da ste s srenjsko skupnostjo sklenili le pogodbo za izvršitev nekega dela. V tem primeru sopogodbenik ni dolžan povrniti škode, če vi iz vzrokov, ki jih ni on povzročil, niste dela v celoti opravili.

O delovnem razmerju moremo govoriti, če je zaslužek določen za časovno razdobje (uro, dan, mesec itd.), če se delo opravlja po navodilih in pod nadzorstvom delodajalca, če je delavec socialno zavarovan in zaposlitev vpisana v delavsko knjižico. V tem primeru pripada po čl. 6 Uredbe o prejemkih delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij, če so v priporu ali v preiskovalnem priporu ena tretjina, če vzdržujejo družino pa polovica dohodkov. Odtegnjeni del prejemkov se izplača potem, ko je delavec iz pripora ali preiskovalnega zapora izpuščen, in je kazenski postopek zoper njega ustavljen.

Glede povračila škode s strani preiskovalnih organov veljajo načela Zakona o državnih uslužbencih, po katerih je vsak državni uslužbenec, torej tudi preiskovalni organ, dolžan povrniti državljanu škodo, povzročeno s svojim protizakonitim delovanjem. Vi bi morali torej najprej dokazati, v čem obstoji tako protizakonito delovanje.

Tudi ovaditelja lahko tožite zaradi krive ovadbe, a le pod pogojem, če vam uspe dokazati, da vas je n a m e r n o lažno ovadil. V tem primeru bi moral ovaditelj nositi vso škodo, ki ste jo utrpeli zaradi pripora. V kolikor pa zato nimate dokazov, pa zoper njega ne morete ničesar podvzeti, kajti po določilih Zakona o kazenskem postopku velja, da je dolžnost slehernega državljana, prijaviti domnevna kazniva dejanja.

ZANIMIVOSTI PO ŠIRNEM SVETU

NAJMANJŠI ČLOVEK

V Parizu vzbuja te dni veliko pozornost artistična skupina liliputancev. Največ zanimanja je za „kapitana", ki je visok 55 cm in tehta reci in piši 8 kg.

TOVARNA ŽVEPLA NA LADJI

V ameriški državi Luisiani so pod globokimi močvirji bogata žveplena ležišča. Ker je vsaka misel na gradnjo tovarn brezupna, so iznajdljivi Amerikanci poslali v te predele po reki Missouri ladjo, na kateri je urejena tovarna žvepla.

SPRETNOST KANADSKIH TATOV

Kakor javlja Sunday Cronicle, so v Kanadi tatovi sredi belega dne demontirali železniško progo. Tračnice, spojnice in vijake so s kamijoni prepeljali v Ottavo in jih tam prodali za staro železo.

SEDEM LET PRIKRIT

Pred nekaj dnevi so v Avstriji odkrili top, ki so ga pred sedmimi leti ob umiku kamuflirale nemške vojaške enote. Top je bil tako dobro prikrit, da ga ni nihče opazil. Našli so ga v gozdu v bližini Freistadta, pripravljenega za streljanje.

LONDONSKI RADIO ODDAJA JUGOSLOVANSKO LJUDSKO GLASBO

Ta mesec bosta lektor orientalskih jezikov na londonski univerzi in Peter Kennedy, asistent za narodno glasbo pri Radio London, seznanila domače ljudstvo s pomočjo serije radijskih oddaj s pesmimi in plesi jugoslovanskih narodov, ki jih v Veliki Britaniji še ne poznajo. V prvi oddaji bo na programu ljudska glasba iz Slovenije in Hrvatske, kasneje pa makedonska, črnogorska, bosanska, hercegovska in srbska.

AVSTRALSKI MORSKI PSI NEVARNI

Mladi avstrijski podmorski raziskovalec Hans Hass, ki ga naši bralci gotovo dobro poznajo po zanimivem podlistku „Med koralami in morskimi somi" v Slovenskem poročevalcu, po vojni z raziskovanji nadaljuje. V Rdečem morju je s svojo ženo posnel edinstven film iz življenja morskih somov, ki so ga vrteli lansko leto tudi v Ljubljani. Zdaj se Hass mudi s svojo ženo na barieri Riff pred severno obalo Avstralije. Pri svojih prvih potapljaških poskusih v avstralskem morju sta se zakonca Hass srečala s številnimi morskimi psi, ki sta jih mogla zadržati pred naskokom le z ostrimi konicami svojih harpun. Kriki pod vodo, s katerimi so v Rdečem in Karibskem morju te roparske ribe pregnali, v avstralskem morju niso učinkovali.

„Avstralski morski psi se mi zde najnevarnejši na svetu", je dejal Hass letos sredi januarja v Cairnsu, obalnem mestecu nasproti bariere Riff. „Plavali so naravnost proti nama, brž ko so naju zagledali." Mogel je filmati avstralske morske pse samo od spredaj, medtem ko jih je mogel posneti v Rdečem in Karibskem morju tudi od strani.

Avstralski naravoslovec P. Crosbie Morrison je pripomnil k Hassovim odkritjem, da avstralski morski psi ne napadajo kakor psi v drugih morjih iz neke določene lege, temveč so vsak čas pripravljeni na naskok.

BISER

LJUBEZEN IN MILITARIZEM

Za rekrutacijo mladeničev se v Vzhodni Nemčiji poslužujejo celo ljubezni.

Vzhodnonemški mladinski list je med drugim objavil tudi te-le stihe:

Priklenil na srce sem svojo drago.
Z menoj pod roko šla je proti soncu
in zdaj zaradi svoje golobice
jekleno in blestečo puško nosim.

• Šah • Telesna vzgoja • Šport •

OBČNI ZBOR OKRAJNEGA ODBORA LJUDSKE TEHNIKE

Pri vztrajnem delu bo uspeh zagotovljen

V nedeljo, 15. t. m. je bil v Sindikalnem domu v Kranju občni zbor okrajnega odbora Ljudske tehnike, ki se ga je udeležilo okrog 60% izvoljenih delegatov. Udeležba sama po sebi je bila slaba, kar pa je bilo prisotnih, je res živo spremljalo poročila o delu LT v okr. Kranj, ki sta ga podala tov. Rančigaj in Merčan. V vseh društvih, klubih in sekcijah Ljudske tehnike na območju okraja Kranj je včlanjenih 1501 članov. Od tega števila je le 425 mladine in 115 žena. Lani so imeli 116 sestankov in predavanj. Od vseh društev je najbolj pohvaliti avto-moto društvo v Tržiču, ki je tudi lani uprizorilo gorske moto in avto dirke na Ljubelj, radio klub v Kranju, za katerim ne zaostaja mnogo tudi loški sovrstnik, in foto klub v Kranju. Lani je uspelo okrajnemu odboru ustanoviti več društev in klubov tudi na našem podeželju, kot v Cerkljah, Selcih, Savodnju, Trebiji in drugod. Tem novim klubom pa manjka zadostne pomoči, da bi se povsem sprostili in organizacijsko utrdili.

Po poročilih se je razvila vsestransko živa in tehtna razprava o problemih LT na terenu, v katero je poseglo veliko število delegatov. Tako je delegat iz Loke dal kaj ugodno poročilo o delu tamkajšnjega mestnega odbora LT, ki je lani priredil eno avto-moto dirko, pionirske tekme, njihov foto-klub pa vrsto predavanj za mladino.

Več vztrajnosti bodo morali pokazati člani LT v bodočem delu, skrbeti bodo morali, da se poveča članstvo v vseh klubih in društvih, saj je doslej v njih le majhen odstotek mladine in žena — pa tudi uspeh ne bo izostal.

V razpravi sta sodelovala tudi tov. Andrej Brovč, zastopnik MK ZKS Kranj in tovariš Dušan Bavdek kot predstavnik OLO, ki sta izročila skupščini pozdrave ter dala nekoliko koristnih napotkov za delo LT v kranjskem okarju. Na koncu so zborovalci izvolili nov izvršilni in nadzorni odbor. Za novega predsednika Ljudske tehnike je bil izvoljen tov. Vozelj.

Smučarski tečaj na Jezerskem

Odličen sneg, ki ga je na Jezerskem dovolj, je omogočil domači smučarski organizaciji izvesti že več smučarskih tekem. Razen tega pa je SK Jezersko organiziral tudi 6-dnevni nadaljevalni tečaj za alpske discipline, katerega je vodil Ivo Valič iz Preddvora. Na tečaj so prišli tudi preddvorski smučarji, ki v Preddvoru nimajo tako lepih smučišč, pa tudi snega jim manjka.

Precej je pripomogla k uspehu in razpoloženju v tečaju tov. Grabnarjeva, ki je dala proti majhni odškodnini na razpolago lepo stanovanje, toplo sobo in je tečajnikom tudi kuhala.

Tečaj so zaključili s tekom v slalomu. Od 23 tečajnikov so posebno veliko pridobili najmlajši. Zmagal je T. Jekl z Jezerskega pred A. Valičem iz Preddvora in M. Dolinškom (pionir) z Jezerskega.

Tečaj je utrdil pravo smučarsko tovarištvo med Jezerjani in Preddvorčani. — Za odlično izvedbo tečaja gre vodji tečaja vse priznanje.

Pogačnik spet prvak Gorenjske v šahu

V nadaljevanju po kolih je bilo šahovsko prvenstvo Gorenjske zelo zanimivo in napeto v borbah za prva mesta, saj se vse do zadnjega kola ni vedelo, kdo bo letošnji prvak. **V III. kolu** so igre dobili Vavpetič, Pogačnik, Ziherl, Jan in M. Zupančič. Remi je končala partija Misjak — Fajon. **V IV. kolu** so partije dobili M. Zupančič, S. Štrumbl in Misjak. Neodločeno pa so igrali Zupančič — Ziherl, Fajon — Jan in Vavpetič — Pogačnik. **V V. kolu** je bila v ospredju borba kranjskih rivalov Pogačnik — Misjak, iz katere je prvi izšel kot zmagovalec. Še dva zmagovalca iz tega kola sta Ziherl in M. Zupančič. Z remijem pa sta se morala zadovoljiti oba Štrumbla, Vavpetič in Zorman. **VI. kolo** je dalo zmagovalce: Pogačnika, Štrumbla, M. Zupančiča in Misjaka. Remizirala sta Ziherl — Fajon, dočim so **v VII. kolu** dobili igre Z. Štrumbl, Misjak, Zorman, Ziherl in M. Zupančič, remizirala pa sta Pogačnik in Fajon. **V VIII. kolu** je borba dosegla višek. Po ostrih borbah so izšli z dobljenimi partijami: Fajon, Ziherl, Vavpetič, Dobrovoljc, Pogačnik in Misjak. Po tem kolu vodita Pogačnik in Ziherl z vsak po 6 točkami. **V IX. kolu** je Pogačnik z zmago nad A. Štrumblom sam s 7. točkami prevzel vodstvo. Zmagala sta še Fajon in G. Zupančič, remizirala pa Ziherl — Vavpetič, Misjak — Jan in M. Zupančič — Zorman.

Jože Pogačnik

Mitja Zupančič je s tem remijem dosegel drugo kategorijo. **V predzadnjem, X. kolu** je Pogačnik po 7 urah igranja komaj dobil igro z dobro razpoloženim G. Zupančičem. Misjak pa se je z zmago nad Ziherlom povzpel na drugo mesto. Igre so še dobili: Vavpetič, Z. Štrumbl in Zorman, medtem ko sta Jan in Dobrovoljc remizirala. V vodstvu je Pogačnik s 7½ točkami, za njim Misjak 7, Ziherl 6½ itd.

Zadnje kolo je bilo odigrano v nedeljo dopoldne. V vseh partijah so se vodile ostre borbe, posebno za prva mesta. Prvi je A. Štrumbl premagal Fajona, kmalu pa je tudi Vavpetič prisilil Zormana na kapitulacijo. Ziherl je premagal Dobrovoljca in prišel na drugo mesto pred Misjakom, ki je izgubil partijo z M. Zupančičem. Z. Štrumbl pa je premagal G. Zupančiča. Pogačnik je ostal edini neporaženi na turnirju in mu je neodločen izid v partiji z Janom zadostoval za prvo mesto.

Končno stanje turnirja:

1. Jože Pogačnik (Kranj) 8 točk, 2. Pavle Ziherl (Kranj) 7½ točk, 3.—4. Karl Misjak, Vido Vavpetič (Domžale) 7, 5. Mitja Zupančič (Domžale) 6½, 6.—7. B. Fajon (Kranj), Ivan Zorman (Radovljica) 5½, 8. Zdravko Štrumbl (Jesenice) 5, 9. Martin Jan (Jes.) 4½, 10. Lojze Štrumbl (Jesenice) 4, 11. Gilbert Zupančič (Domžale) 3½ in 12. Lado Dobrovoljc (Kamnik) 2½ točke.

Popoldne je bil v »Planiki« slovesen zaključek turnirja z razdelitvijo nagrad, ki so jih prejeli štirje prvoplasirani. Prisostvovala sta tudi zastopnika Slovenske šahovske zveze tov. Ludvik Vagaja in mednarodni mojster Vasja Pirc.

BOKS NA JESENICAH

Kakor vse druge športne in telesnovzgojne panoge na Jesenicah, tako je v zadnjem času poživila svoje delo tudi mlada boksarska sekcija jeseniškega »Gregorčiča«. Že od nekdaj je bilo v tem mestu veliko zanimanje za boks. Vzlic temu pa boksarji niso imeli pogojev za vadbo in nemoten razvoj. Zato tudi niso dosegli zaželenih rezultatov. Vadbena soba je bila pretesna in tudi drugače neprimerna, podobna bolj zaprašeni ropotarnici, kakor telesno-vzgojni dvorani.

Zdaj, ko je gimnazijski ravnatelj prof. Ažbe odstopil boksarjem telovadnico za vaje, je upati, da se bo boksarska sekcija številčno okrepila in kakovostno dvignila. Boksarje vadijo naši stari preizkušeni boksarski prvaki Ažman, Zupan in Prezelj, v čemer je jamstvo, da se bo boks na Jesenicah razvil tako, kakor je bil razvit pred vojno, ko so prav tu prirejali številna meddruštvena, republiška in celo mednarodna boksarska srečanja.

Jeseniški boksarji, ki redno trikrat tedensko trenirajo, se pripravljajo na tekmovanje z boksarji iz zasavskega revirja. To srečanje bo po vsej verjetnosti v začetku pomladi.

Imena padlih Kranjčanov

V spomin vseh padlih borcev NOV in žrtev fašističnega terorja v občini Kranj bo Mestni odbor Zveze borcev postavil skupno spominsko ploščo v Prešernovem gaju ter izdal knjigo žrtev z življenjepisi in slikami posameznih padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega terorja. Knjiga bo v muzeju NOV v Kranju. Ker Mestni odbor ZB še nima zadostnih podatkov za sestavo imen za plošče in življenjepisov za knjigo, naprošamo vse svojce padlih in pa tiste, katerim so znana njihova življenja, da se javijo Mestnemu odboru ZB, Kranj, Maistrov trg 3, kjer bodo pregledali posamezne življenjepise in dali pripombe ter dopolnila, tako da bodo vklesana imena res vseh in da ne bo izostal nihče.

Alič Ivan, 11. 8. 1911; Aljančič, Franc, Bogomir 7. 11. 1910; Aljančič Jože; Ambrožič Marija 7. 5. 1902; Andervald, Albin, Benjamin 30. 1. 1915; Andolšek, Franc, Franc 4. 12. 1925; Arhar, Anton, Jože 26. 2. 1922; Ažman, Matija, Danimir 1921; Ažman, Karl, Janez 16. 5. 1903; Bajželj, Janez, Pavel 28. 6. 1923; Bajželj Štefan 25. 12. 1905; Bartelj Janez 1914; Bele, Franc, Zoran 1922; Benčan, Janez, Viktor 1889; Benedik, Martin, Martin 13. 9. 1900; Benedik Jože 16. 8. 1921; Benedik, Franc, Zdravko 21. 10. 1920; Benedik Franc 30. 11. 1895; Benedik Vinko 18. 12. 1913; Benedik Janez 13. 1. 1902; Benedik Ivan 22. 12. 1905; Benedik, Franc, Minka 1922; Bilček Henrik 3. 2. 1917; Bidovc, Janko, Jože 1925; Bitenc, Jože, Jože 25. 5. 1923; Božič, Gregor, Gregor 1912; Bramšelj Dragomir; Bratun Stanko; Bratun Jože; Brezar, Karol, Drago 1922; Brus Milan; Bartelj Pavel 1913; Bernik Darinka; Carl Ferdinand 21. 5. 1909; Colnar, Alojz, Ivan 27. 11. 1906; Cvikl, Jože, Anica 31. 1. 1924; Čebohin, Andrej, Albin 3. 8. 1905; Demšar Gregor 13. 12. 1917; Demšar Štefan 13. 12. 1917; Djordjević Manojlo 3. 8. 1907; Dobelšek Rudi; Dodič, Janez, Jože 1907; Dolenc Peter 2. 2. 1912; Dolenc Rudi 17. 12. 1916; Drnovšek Alojz; Engelman, Ivan, Bogdan 1921; Erjavec Vladimir 12. 2. 1925; Eržen Franc 2. 8. 1915; Eržen Štefan 1917; Fabjan Jože 2. 3. 1902; Fende, Janez, Tone 1895; Fidler Franc 1915; Fidler Valentin 1914; Filipovič, Anton, Ivan 1914; Franko Janez 25. 5. 1887; Franko, Janez, Ivan 16. 4. 1921; Frelih, Lucija, Lovro 1918; Finžgar Franc 1922; Gabrovec Friderik 20. 2. 1924; Gajšek Franc; Gantar Pavel 1. 9. 1919; Gašperšič Janez 19. 6. 1916; Gregorič Jože 8. 1. 1909; Gregorič, Valentin, Tine 27. 11. 1908; Grohan, Lovro, Polde 18. 9. 1922; Gros, Ciril, Anton 15. 1. 1912; Gros, Ciril, Marijan 16. 9. 1919; Hafner Franc 17. 12. 1922; Hafner Franc 14. 10. 1922; Hafner Marija 19. 1. 1895; Hafner Marija 22. 11. 1914; Hlebec Jože 14. 12. 1913; Hlebec Franci 15. 11. 1915; Homan Viktor 18. 3. 1911; Hribar, Andrej, Franc 10. 10. 1907; Hribar, Andrej, Mirko 15. 3. 1918;

Iglič, Tone, Slavko 29. 11. 1906; Jaklič Silvester 20. 10. 1910; Jakovšlč Marija 24. 5. 1898; Jan, Jernej, Marijan 1922; Jelenc, Gregor, Gregor 13. 11. 1912; Jelenc, Gregor, Marijan 14. 9. 1919; Jelenc, Gregor, Stanislava 13. 10. 1923; Jelenc, poroč. Golob Marija, oče Gregor 18. 8. 1915; Jelovčan Franc; Jereb, Peter, Jože 27. 4. 1915; Ješe Franc 3. 4. 1894; Jeza, Franc, Maks 17. 2. 1918; Jezeršek, Franc, Pavle 1922; Jezeršek, Franc, Jože 1903; Jugovic Blaž 1902; Kacin Franc; Kalinšek Franc 28. 8. 1910; Kaltenekar, Štefan, Alojz 1909; Kavčič Anton 16. 6. 1918; Kavčič Franc 2. 12. 1895; Kavčič Dorotej 5. 6. 1915; Kavčič Ivanka 4. 6. 1922; Kavčnik Mirko 18. 11. 1922; Kenda, Ivan, Ivan 19. 4. 1923; Kern, Leon, Ivan 8. 2. 1923; Keršič Franc 1923; Klasek Emil 16. 11. 1914; Kmetič Kocjan 22. 5. 1912; Knific Franc; Kočevar Alojz 9. 4. 1908; Koder Franc; Kodrič, Drago, Lida 30. 8. 1919; Korbar, Franc, Milena 1925; Kordež Ludvik 20. 11. 1913; Koren Ivan 1923; Korenc Franc 2. 11. 1915; Kosi, Ivan, Milan 1915; Kosmač, Franc, Franc 20. 2. 1918; Košnik, Anton, Mirko 18. 12. 1924; Košnik, Ivana, Milan 10. 6. 1905; Kotin, Franc, Andrej 10. 11. 1909; Kovačič, Ivanka, Stanko 3. 9. 1910; Kovačič, Ivana, Ivan ml. 21. 1. 1916; Kovačič, Ivan, Ivan st. 10. 6. 1889; Kozina Stanislav 1907; Kragulj Djuro 21. 3. 1915; Kramar Jože 9. 9. 1902; Krašna, Anton, Viktor 1906; Krašna, Anton, Vojko-Filip 5. 5. 1923; Krek Miha 22. 5. 1907; Kristan, Jože, Evgen 5. 7. 1909; Kristančič, Filip, Franc 29. 11. 1923; Križnar, Matija, Franc 25. 3. 1923; Križnar Anton; Križnar Rozi; — Se nadaljuje.

Vsebina iz prejšnje številke: Avtorju pripoveduje stari mojster Pavle Paulsen o tem, kako se je v svoji mladosti seznanil s potujočo lutkarsko rodbino, ko je obiskala njegov kraj.

Lutkar in hčerkica sta zjutraj stala ob oknu gostišča v Pavlovi soseščini.

2

THEODOR STORM

USTOBRBEC

Prevedel Rudolf Kresal

Kmalu pa je oče potegnil glavo nazaj in izginil v ozadju podstrešne izbe. Namesto njega je zdaj stopila k otroku velika plavolasa žena; polastila se je njene glave in ji začela česati lase. Zdelo se je, da poteka to delo molče in Lizi očitno ni smela godrnjati, čeprav je večkrat, kadar ji je glavnik zdrsnil na tilnik, delala vse mogoče spake s svojim rdečim goblčkom. Samo enkrat je dvignila roko in spustila dolg las, da je splaval nad lipo v jutranji zrak. Z okna sem lahko videl, kako se je svetil; zakaj sonce je bilo pravkar prodrlo jesensko meglo in sijalo na gornji del prenočišča.

Zdaj sem mogel videti tudi v poprej temno podstrešno izbo. Čisto razločno sem ugledal v mračnem kotu sedeti moža za mizo; v roki se mu je nekaj bliščalo kakor zlato ali srebro; potem spet je bilo nekaj kakor obraz z neznanskim nosom; a najsi sem še tako napenjal oči, pametnejši nisem bil zato. Iznenada zaslišim, kakor bi nekdo nekaj lesenega vrgel v skrinjo, in zdaj je mož vstal in se naslonil na drugo strešno okno ter gledal na cesto.

Žena je bila ta čas malo črnolaso deklico oblekla v obledelo rdečo oblekco in ji kite kakor venec ovila okoli okrogle glavice.

Še zmerom sem gledal tja. Enkrat, sem si mislil, bi pač lahko še pokimala!

— — „Pavel, Pavel!" zaslišim iznenada klicati mater doli v hiši. „Da, da, mati!"

Ta klic mi je kakor strah prešinil ude.

„No", je spet vzkliknila, „učitelj matematike ti bo lepo posvetil! Ali ne veš, da je že dolgo, kar je odbila sedma ura?"

Hitro sem odropotal po stopnicah navzdol.

Toda imel sem srečo! Učitelj matematike je pravkar obiral bergamotke in v njegovem vrtu je bilo polovico učencev, da bi mu pomagali z rokami in usti. Šele ob devetih smo vročih lic in veselih obrazov sedeli vsi v klopeh s tablicami in računicami pred seboj.

Ko sem ob enajstih z žepi, strlečimi od hrušk, stopil iz šolskega dvorišča, je pravkar prihajal po cesti mestni oklicevalec. S ključem je udarjal na bliščečo se medeninasto plitvico in vpil s svojim pivskim glasom:

„Iz prestolnega mesta Münchena je prišel včeraj mehanik in lutkovni igralec gospod **Jožef Tendler** in bo drevi v strelski dvorani dal prvo predstavo. Uprizoril bo lutkovno igro s petjem v štirih dejanjih Palatin Siegfried in sveta Genovefa."

Nato je hrknil in odšel dostojanstveno dalje, v nasprotno smer od mojega doma. Sledil sem mu s ceste na cesto, da sem spet in spet slišal veselo oznanilo; zakaj še nikoli nisem videl kako komedijo, nikar lutkovno igro. — Ko sem se nazadnje le obrnil, sem videl, da mi prihaja nasproti neka rdeča oblekca; in res, bila je mala lutkarica; kljub svoji obledeli obleki se mi je zdela, kakor bi bila obsijana s pravljičnim sijajem.

Opogumil sem se in jo nagovoril: „Ali greš na sprehod, Lizi?"

S svojimi črnimi očmi me je nezaupno pogledala. „Na sprehod?" je zalegnjeno ponovila. „Ej ti — zelo si pameten!"

„Kam pa si namenjena?"

„K trgovcu z blagom!"

„Ali si misliš kupiti novo obleko?" sem dovolj bedasto vprašal.

Glasno se je zasmejala. „Pojdi! Spusti me! — Ne, samo krpice!"

„Krpice, Lizi?"

„I seveda! Samo take ‚ostančke' za lutkovne oblekce; to nikoli dosti ne stane!"

V glavo mi je šinila srečna misel. Neki star stric je imel takrat tu na trgu trgovino z blagom in njegov stari trgovski pomočnik je bil moj prijatelj. „Pojdi z mano!" sem drzno dejal. „Krpice te ne bodo nič stale, Lizi!"

„Misliš?" je še vprašala; nato sva oba stekla na trg in v hišo mojega strica. Stari Gabrijel je v svojem suknjiču, poprove in solne barve, kakor zmerom stal za prodajalno mizo in ko sem mu razložil najino prošnjo, je znosil na mizo cel kup ‚ostančkov'.

„Poglej tistele lepe rjavordeče!" je dejala Lizi in pazljivo pokimala proti koščku francoskega katuna.

„Ali bi jo rabila?" je vprašal Gabrijel.

„Rabila bi jo! Saj mora vitez Siegfried dobiti do večera še nov telovnik."

„Toda k njej spadajo tudi še našitki," je dejal starec in prinesel raznovrstne zlate in srebrne bleščice. Kmalu so bile na kupu še zelene in rumene svilene krpice in nazadnje še precej velik kos pliša.

„Kar vzemi, otrok!" je dejal Gaprijel: „iz tega bo živalska koža za Genovefo, če je morda stara oguljena!" Potem je vso krosolo zavil in jo deklici položil v naročje.

„In nič ne stane?" je tesnobno vprašala.

„Ne, nič ne stane." Oči so se ji svetile. „Lepa hvala, dobri mož! Jej, to bo oče gledal!"

Vodeč se za roko, Lizi z zavitkom pod pazduho, sva šla iz trgovine; ko pa sva prišla v bližino najinih domov, me je spustila in zdrvela preko ceste v krojaško prenočišče, da so ji kite frfotale po tilniku.

Po kosilu sem stal pred našimi hišnimi vrati in srce mi je močno utripalo, ko sem preudarjal, ali bi tvegal, da bi že za prvo predstavo prosil očeta za vstopnino; saj sem bil zadovoljen z galerijo in to bi za nas dečke veljalo samo dva šilinga. Tedaj pa, še preden sem utegnil to premisliti, je prek ceste pritekla k meni Lizi.

„Tole pošilja oče!" je dejala in še preden sem se zavedel, je že ni bilo več; toda v roki sem držal rdečo vstopnico, na njej je bilo zapisano: **Prvi prostor.**

Ko sem pogledal kvišku, mi je tudi s podstrešne line mahal mali mož z obema rokama. Pokimal sem mu; kakšni ljubeznivi ljudje so mogli biti to, tile igralci lutkovnega gledališča! „Torej drevi," sem dejal sam pri sebi; drevi in — prvi prostor!

„Naš ‚Strelski dom' v Süderstrasse poznaš; na hišnih vratih je bilo takrat videti še lepo naslikanega strelca v naravni velikosti, ki je imel puško in klobuk s peresom; sicer pa je bila bajta takrat še bolj razpadla kakor danes. Društvo je imelo samo še tri ude. Srebrne pokale, rogova za smodnik in častne verižice, ki so jih bili pred stoletji darovali deželni knezi, so drugega za drugim zapravili; veliki vrt, ki sega, kakor veš, do cestnega pločnika, so dali v najem za ovčji pašnik. V stari dvonadstropni hiši ni nihče stanoval niti je ni kako drugače uporabljal; razpokana in razpala je stala med ličnimi sosednimi hišami; samo v pusti pobeljeni dvorani, ki zavzema skoraj vse drugo nadstropje, so včasih krepki moški ali potujoči glumači izvajali svoje umetnije. Potem so spodaj velika vežna vrata z naslikanim strelcem hreščaje zaklenili.

Počasi se je zvečerilo; in — konec je bil najtežji, oče mi je dovolil oditi šele pet minut pred določenim časom; menil je, da je malo vaje v potrpežljivosti potrebno, češ da bom bolj mirno sedel v gledališču.

Nazadnje sem bil tam. Velika vrata so bila odprta. Noter so hodili vsakovrstni ljudje, zakaj takrat so še radi obiskovali take predstave; pot do Hamburga je bila dolga in le malokdo si je namesto stvari doma privoščil krasote, ki jih je mogel videti tam. — Ko sem se vzpel po hrastovih poležastih stopnicah, sem ugledal ob vhodu v dvorano pri blagajni Lizino mater. Čisto zaupno sem se ji približal in mislil, da me bo pozdravila res kot kakega starega znanca; toda sedela je molče in otrplo ter mi odvzela vstopnico, kakor da ne bi imel niti najmanjšega odnosa do svoje družine.

GORENJSKE

Poškropimo sadno drevje

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Zimsko škropljenje je bolj učinkovito, kakor poletno, ker uporabljamo škropiva z večjo koncentracijo. Ta koncentracija sadnemu drevju ne škoduje, deluje pa proti škodljivcem, ki tu prezimujejo, močneje. Tako uničujemo jajčeca krvavih in listnih ušic, raznih moljev, jajčeca zimskega pedica, listnih stenic, kaparja, jabolčnega zavijača in cvetožera, mah, lišaj ter nekatere gljivične bolezni. Po zimskem škropljenju bo tudi letno škropljenje učinkovitejše. Sadno drevje, ki ga pozimi škropimo, spomladi kasneje odžene, zato bo cvetje v manjši nevarnosti, da pozebe.

Zimsko škropljenje opravljamo od jeseni, ko je listje odpadlo, do spomladi, preden brstje nabrekne.

Škropljenje moramo opraviti res temeljito, ker samo to jamči popoln uspeh v borbi proti škodljivcem. Pri tem porabimo 15 do 20 litrov škropiva na eno sadno drevo, ker je treba vsako drevo poškropiti od vrha do tal. Škropimo ob lepih ali še bolje ob oblačnih dnevih brez vetra in padavin. Dokler je skorja vlažna, dosežemo najboljši učinek, ker tedaj škropivo globlje prodre tja, kjer pozimi prezimujejo razni škodljivci.

Za naše kmete je tkz. »ledeno škropljenje« novost. To je škropljenje, ko zmrzuje (pri temperaturah pod 0° C). Takšno škropljenje sadnim rastlinam ne škoduje, nasprotno, učinek je tedaj še večji. Pri ledenem škropljenju se na rastlinah in na škodljivcih nabere škropivo kot ledena skorja. Pri taljenju leda se izloči boljši oljni sloj. Na ta način zmanjšamo običajno koncentracijo za polovico, dosežemo pa večji učinek. Preizkusimo tako škropiti za sedaj samo starejše drevje.

Ing. M. S.

S sodišča

Franc Krevs in Franc Hobič iz Zg. Bitnja pri Kranju sta lani poleti nameravala pobegniti v Avstrijo. Ker poti nista poznala, jima namera ni uspela. Krevs je bil obsojen na 8 mesecev, Hobič pa na 4 mesece zapora. Sodišče je Hobiču odložilo izvršitev kazni za dve leti, ker ga je na beg vzpodbudil in nagovarjal mnogo starejši Krevs.

Franc Svetlin iz Radomelj je privozil z osebnim avtomobilom iz Rodic na glavno cesto na Viru tako neprevidno, da se je zaletel v drugo vozilo in ga poškodoval. Za kazen so mu naložili tri mesece zapora.

Franc Šorn iz Polj pri Vodicah je kaj vneto sodeloval pri pretepu v gostilni »Skaručna« in zadal z lovskim nožem Al. Drešarju hudo rano vrh temena. Dobil je dva meseca zapora.

Iz Kranja in okolice

OTROŠKA MAŠKARADA V KRANJU

Nad 300 maskic, njihove mamice in mnogo otrok, mamic ter očkov — gledalcev, je v nedeljo dobesedno natrpalo zgornjo dvorano Sindikalnega doma. Za mnoge pa je prostora zmanjkalo. Videti je bilo, da so se otroci na svojo pustno revijo dobro pripravili in tudi prirediteljem gre vse priznanje. Velik uspeh je razbil še zadnje dvome v smotrnost take prireditve. Samo če bi bila dvorana večja, bi se veselje še lepše razvijalo, saj še tako »ringaraj« ni hotelo biti konca.

Še nekaj je pokazala ta prireditev. To, kako se z razmeroma majhnimi sredstvi da prirediti prav prisrčno otroško veselje. Kar spomnimo se, koliko milijonov so zapravila posamezna podjetja v Kranju za novoletno jelko, pa vendar nikjer ni bilo takega razpoloženja kot v nedeljo na maškaradi.

Dati hrane otroški fantaziji, popestriti otrokovo družbeno izživljanje — ta smoter je nedeljska prireditev vsemu navkljub dosegla.

TEČAJI V CERKLJAH

Vse kaže, da bodo Cerkljani letošnjo zimo kar pridno in koristno izrabili. Že dalj časa imajo več različnih tečajev, med katerimi tudi sadjarski, gospodarski in gospodinjski. Pohvalo zasluži Kmetijska zadruga, ki je v prostorih Zadružnega doma uredila lepe prostore za gospodinjski tečaj. Skoraj pol milijona je dala za razkošen štedilnik in kuhinjsko posodo ter pohištvo v učilnici. Pod skrbnim vodstvom tovarišice Slaparjeve, tečajnice, lepo napredujejo in najbrže bo treba takoj po zaključku začeti z novim tečajem, ker je zanj med dekleti v občini veliko zanimanje.

Iz Poljanske doline

VEČER JOSIPA JURČIČA V ŽIREH

V okviru tedna Slovenske knjige je priredil IV. gimnazijski razred v Žireh literarni večer, posvečen Josipu Jurčiču. Dijaki so pripovedovali o življenju, delu in delih Josipa Jurčiča, kakor jih je odbrala prof. Končeva, organizator večera. S prireditvijo so bili vsi navzoči zadovoljni. Žal pa je bila udeležba, zlasti odraslih, nezadovoljiva. Mar odrasli mislijo, da bi jim tak večer nič ne pripomogel k razširitvi duševnega obzorja?

MLADINA V BREKOVCIH PRAV RADA IGRA

Čeprav so Brekovci majhna hribovska vas poldrugo uro od Žirov, se brekovska mladina prav pridno kulturno izživlja. Uspehe ima zlasti na odru. Lani je z Nušičevo satiro »Žalujoči ostali« gostovala celo v Žireh, letos konec januarja pa je Žirovce razvedrila z »Vdovo Rošlinko« in žela pri številnih gledalcih splošno priznanje. — Obe deli je režiral požrtvovalni Žirovec, član IO LPS, Silvo Ovsenk.

CELO NA VRSNIKU SO ORGANIZIRALI GOSPODINJSKI TEČAJ

Osemnajst deklet z Vrsnika obiskuje od sredine januarja gospodinjski tečaj v domači vasi. Tečaj je velikega pomena, saj se bodo mladinke izpopolnile tudi v slovenščini, ki jo zaradi 25-letnega italijanskega robstva v tej vasi vsi odrasli slabo obvladajo.

Tečajnice imajo trikrat na teden celodnevni pouk. V gospodinjstvu jih izpopolnjuje tovarišica Vilka Križnikova iz Žirov, splošno pa jih izobražuje žirovsko učiteljstvo na pobudo tov. Silva Ovsenka, ki je tečaj organiziral.

SMRTNA NESREČA

Blaž Čeferin, delavec v žirovski tovarni »Alpina«, se je v nedeljo okoli polnoči vračal z veselice v Gorenji vasi proti Žirem. Med potjo je blizu Podgorja v snegu zadremal. Ko se je zbudil, se v temi ni mogel orientirati. V bližini ceste je strm breg, po vsej verjetnosti je tu zdrsnil v vodo, se močno pobil po glavi, tako da ga je voda nezavestnega odnesla dalje. Čeferina so našli naslednji dan utopljenega in zmrznjenega ob jezu med Hotavljami in Podgoro.

Blaž Čeferin je bil star šele 20 let. V Žireh si je pridobil med tovarniškimi delavci iskrene tovariše in prijatelje. Tudi doma v Hotavljah je bil priljubljen. Njegov pogreb v sredo, 11. t. m. je pričal o priljubljenosti.

GASILSKI KOTIČEK

Ali delamo na našem sektorju?

Komaj dober mesec v letu je za nami in vendar so že vsa društva stražiškega sektorja položila obračun dela v pretečenem letu. Prav tako je za nami tudi sektorska skupščina, ki je odkrila prav čedne rezultate dela, kar je nedvomno znatno prispevalo k učvrstitvi gasilske organizacije. Društvo Stražišče potrebuje zidan stolp. Material za gradnjo je deloma že pripravljen, nekaj pa ga bodo še dokupili. Vaščani bodo na razpolago društvu s prevoznimi sredstvi. Svojo pomoč bodo nudila tudi ostala gasilska društva, zlasti Iskra in Tiskanina. Društvo v Bitnjah se je odločilo zgraditi na svojem območju več gasilskih bazenov, kar bo močno povečalo učinkovitost v slučaju požara. Članstvo v osnovni organizaciji na Bregu je v tolikem porastu, da mu je postal sedanji gasilski dom pretesen, zato so sklenili, da ga bodo povečali. Pripravljajo gradbeni material. Besničani so si nabavili prevozno sredstvo, za katerega bodo napravili shrambo ob gasilskem domu. Mlado društvo v Podblici nima še dovolj orodja in priprav. To vrzel bodo skušali še letos odstraniti in si izpopolniti inventar. Iščejo pa tudi v nakup voz za prevoz gasilskega orodja. Vso skrb pa bodo posvetili dvigu strokovne usposobljenosti članstva. To slednjo nalogo so si zadali tudi gasilci v Iskri dočim si bo društvo v Tiskanini priskrbelo prevozno sredstvo. Obenem so se člani v Tiskanini obvezali, da bodo med prvimi v OGZ Kranj. Sektorski odbor je na skupščini sklenil, da bo na svojem območju ustanovil dve novi društvi in da bodo ...se organizacije na njegovem sektorju priredile gasilski teden v počastitev 61. letnice rojstva maršala Tita.

Sektorski poveljnik:
J. Gros

DRAMSKA SEKCIJA PIONIRSKEGA ODREDA IVO SLAVEC-JOKEL, CENTER SEVER KRANJ

Sobota, 28. februarja 1953 ob 20. uri v zgornji dvorani Sindikalnega doma

premiera

priljubljene Malikove otroške pravljice

ŽOGICA NOGICA

Tehnično vodstvo: Lado Štiglic — Režija Janez Eržen — Scena: Saša Kump

Predprodaja vstopnic v Drž. založbi dva dni pred predstavo

Med Grintovcem in Ljubljano

»TOKO« BO ZGRADIL STANOVANJSKI BLOK

V Domžalah je velika stiska za stanovanja. Po osvoboditvi se je prav malo gradilo, dočim se je prebivalstvo močno pomnožilo. »TOKO« je prva tovarna v Domžalah, ki je sklenila še letos začeti z gradnjo stanovanjskega bloka za delavce.

UČNI USPEH NA DOMŽALSKI GIMNAZIJI OB POLLETJU

Domžalsko gimnazijo obiskuje 432 dijakov. Od teh je izdelalo 44,9%, padlo pa jih je 55,1%, od teh največ v prvem razredu. Letos je bilo v prve razrede sprejeto 131 dijakov, od katerih ni izdelalo 73 dijakov. Najboljši uspeh imajo dijaki iz šolskega okoliša Domžal. Najslabši so Holmčani.

PONOSNI SO NA SVOJ USPEH

»Color«, tovarna barv in lakov v Medvodah, je lani dosegla lep delovni uspeh. Kot edina tovarna lakov v državi je količinsko izpolnila družbeni plan s 105%. Predpisane akumulacije so imeli 199 milijonov, ostvarili pa so 303 milijone. Od doseženega presežka plač so dali en milijon za obnovo ljubljanskega velesejma, 1,600.000 v sklad za investicije in lepe zneske tudi občini in društvom. Tovarna namerava nabaviti nove stroje, ker so stari že povsem dotrajali, razen tega pa bo gradila nove tovarniške objekte, ki bodo bolj oddaljeni od železniške proge, kjer je vedno velika nevarnost pred požarom.

BRAKADA NA DIVJE SVINJE

Zadnja leta so se precej razmnožile divje svinje, ki delajo veliko škodo po Menini od Črnivca do Vranskega, prihajajo pa tudi v predele proti Trojanam. Na Menini so ponekod razriti vsi pašniki. Razumljivo je, da so jih lovci vzeli na piko, vendar pa jim je težko priti do živega. Lani je na Menini padel samo en divji merjasec. Pretekli teden so lovci napravili pravo brakado na divje svinje ki so se pojavile nad Motnikom. Ena skupina jih je zalezovala od Vranskega, druga pa od Motnika. Lovci so obkolili čredo kakih 20 svinj, vendar se jim je posrečilo ubiti samo dve. Eno je ustrelil lovec iz Vranskega, drugo, 70 kg težjo, pa tovariš Bogdan Kobal iz Kamnika.

Novice iz Lesc

Lesce, znano industrijsko središče na Gorenjskem, še danes nima prostorov za kulturno izživljanje, za fizkulturo in mladinsko delo. Le razumevanju tamkajšnjega šolskega vodstva gre zahvala, da imajo vsaj v šoli zasilne prostore.

Ne mislite, da si Leščani nočejo zgraditi novega doma! Delovni kolektiv »Verige« je odobril že lepo vsoto za gradnjo, delovni iniciativni odbor je že določil prostor, na katerem naj bi dom stal. Vse dotlej pa, dokler bo lastnik tega zemljišča vztrajal pri tem, da zemlje ne da, z gradnjo ne bodo mogli začeti. Potočnik, bivši gimnazijski ravnatelj, se namreč upira odstopiti zemljo.

Leščani se upravičeno zgražajo nad Potočnikovim nerazumevanjem za kulturne in vse družbene potrebe Lesc in so mnenja, da bi morala ljudska oblast rešiti ta spor. Če so Leščani pripravljeni žrtvovati večji del svojega časa za gradnjo doma in prispevati tudi materialna sredstva, bi morala tudi tov. Potočnik in njegova hčerka, solastnica zemljišča, nekaj prispevati.

Tudi to je za vas

DEŽURNA SLUŽBA

Zdravniška dežurna služba za Kranj in okolico je vsako noč od 20. ure zvečer do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Za državne praznike in vse ostale proste dneve je dežurna nočna služba urejena kot ob nedeljah. V nujnih primerih kličite Splošno ambulanto, Poljska pot 8, tel. štev. 218. Opozarjamo, da je ob delavnikih zdravniška služba ves dan od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer istotam: na Splošni ambulanti (Poljska pot, bivša »Obutev«), tel. 218. V nujnih primerih se preko dneva obračajte ravnotako na štev. 218. Ambulante sprejemajo v dnevni in nočni službi vse bolnike in ne samo zavarovance za socialno zavarovanje.

Dežurno zdravniško službo na območju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice ima od 20. do 27. februarja 1953 dr. Milan Čeh. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike z težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče v Kranju

Petek, 20. febr. ob 16. uri: Pavel Golia, Sneguljčica. Izven.

Sobota, 21. febr. ob 20. uri: Pavel Golia, Sneguljčica. Izven. — Proslava tridesetletnice igralskega udejstvovanja **Ivana Grašiča.**

Nedelja, 22. febr. ob 16. uri: Norman Krasna, Draga Ruth! Izven.

Torek, 24. febr. ob 20 uri: Norman Krasna, Draga Ruth! Izven.

Sobota, 28. febr. ob 16. uri: Pavel Golia, Sneguljčica. Izven.

Nedelja, 1. marca ob 20. uri: Pavel Golia, Sneguljčica. Izven.

KINO

Domžale: 20. do 22. ameriški film »Prostor na soncu«; 25. in 26. angleški film »Pot k uspehu«; 27. do 1. marca švicarski film »Štirje v džipu«.

Mestni kino Kamnik: 22. do 26. švicarski film »Štirje v džipu«; 27. do 3. marca ameriški barvni film »Plamen in puščica«.

Mestni kino Javornik - Koroška Bela: 20. do 22. ameriški film »Njeno maščevanje«. Mladini neprimeren! Predstave v petek in soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19. uri. V nedeljo **matineja:** ob 11. uri film »Ljubezen je lepa«. Vstopnina 10,— din. Mladini dovoljen.

Mestni kino »Radio« Jesenice: 20. do 23. angleški barvni film »Ljubezen je lepa«. Predstave v petek ob 18. in 20. uri, v soboto in nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, v ponedeljek ob 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne ob 10. uri **matineja** istega filma. Vstopnina 10. din. Mladini dovoljen. 24. do 26. febr. francoski film »Konec počitnic za ljubega boga«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri. V sredo 25. in četrtek 26. t. m. ob 16. uri **ponovitev** istega filma. Vstopnina 10.— din. Mladini se priporoča! Od 27. februarja dalje slovenski film »Svet na Kajžarju«.

Mestni kino »Partizan«, Škofja Loka: 27. do 1. marca angleški film »Dedinja«.

Kino »Storžič«, Kranj: 20. in 21. febr. angleški barvni film »Nebo brez jastrebov«. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. 22. febr. francoski film »V Monte Carlo«. Predstave ob 15., 17. in 19. uri. Ob 21. uri angleški film »Nebo brez jastrebov«. Matineji 22. febr. ob 8.30 uri »Nebo brez jastrebov«, ob 10. uri »V Monte Carlo«; ob 13.20 uri »Tisoč in ena noč«.

Kino »Zadružnik«, Primskovo: 20. do 22. febr. ameriški barvni film »Tisoč in ena noč«. Predstave v petek ob 19. uri, v soboto ob 17. in 19. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 20.—22. febr. angl. barvni film »Nebo brez jastrebov«. Predstave: v petek ob 17.30, v soboto ob 17. in 19. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. V soboto in nedeljo ob 21. uri angleški film »Mandy«. Matineji v nedeljo: ob 8.30 uri »V Monte Carlo«, ob 10. uri amer. barvni film »Tisoč in ena noč«.

21. in 22. februarja v vseh kranjskih kinematografih se vstopnice podražijo za 5.— din zaradi artističnih nastopov pred predstavami.

OBJAVE

Poverjeniki Prešernove družbe

Javljate svoje točne naslove, da vam bomo mogli poslati potrebne tiskovine in podrobnejša navodila. Ne pozabite navesti, koliko rednih in podpornih članov predvidevate, da boste pridobili. Za kritje stroškov je določena provizija 10% od redne članarine ter 5% od podporne članarine in naročnine na Obzornik. Svoje naslove javljajte ne glede na to, da morda z njimi že razpolagojo okrajni, oziroma mestni odbori Prešernove družbe.

Naš naslov: Glavni odbor Prešernove družbe, Ljubljana, Erjavčeva c. 12.

Protituberkulozni dispenzer na Jesenicah razpisuje mesto **medicinske sestre** za patronažno službo. Nastop službe 1. marec 1953. Ponudbe poslati čimpreje na Protituberkulozni dispanzer Jesenice.

Kupim hišo z nekaj vrta v bližini Kranja v vrednosti od 400—500 tisoč dinarjev. Vzamem tudi na prevžitek. Naslov v upravi lista.

RAZPIS

Pripravljalni odbor za prireditev Gorenjskega sejma, ki bo v dnevih od 31. 7. 1953 do 10. 8. 1953 v Kranju in na katerem bodo razstavljala in prodajala vsa industrijska, obrtna, trgovinska, gostinska, kmetijska in druga gospodarska podjetja okrajev Kranj in Radovljica, **razpisuje**

natečaj

za izdelavo osnutka za litografski lepak v velikosti ca 80 x 60 cm v eni ali več barvah z napisom: **Gorenjski sejem v Kranju od 31. 7. 1953 do 10. 8. 1953.**

Trije osnutki bodo nagrajeni po oceni posebne komisije z nagradami po 20.000, 15.000 in 10.000 din.

Osnutke je predložiti najkasneje do konca februarja 1953 pod svojo šifro, točen naslov pa v zaprti kuverti — Obrtni zbornici v Kranju, Maistrov trg 9, kjer se dobe tudi podrobnejša pojasnila.

Kranj, 17. jan. 1953.

ODLOČBA

Z ozirom na ugotovljen slučaj smrkavosti na enem konju v Stražišču

odločamo

na podlagi Uredbe o zatiranju in preprečevanju živalskih kužnih bolezni ter Pravilnika za izvajanje te Uredbe, da se izvrši

obvezna malleinizacija

vseh kopitarjev za področje mestne občine Kranj v torek, 24. t. m. ob 9. uri na sejmišču v Kranju, pregled cepljenih kopitarjev pa v sredo, 25. t. m. ob 15. uri istotam.

Lastniki kopitarjev, ki bi ne pripeljali svojih živali obakrat na pregled, bodo kaznovani po čl. 25 zgoraj omenjene Uredbe s kaznijo do din 10.000 ali z odvzemom prostosti do dveh mesecev.

Smrt fašizmu — **svobodo narodu!**

Ljudski odbor MO Kranj

PUTNIK KRANJ organizira izlet v Planico na mednarodna tekmovanja v skokih dne 8. marca in v Trst 4. aprila. Prijave sprejema Turistični urad v Tržiču, Škofji Loki in PUTNIK Kranj.

MALI OGLASI

Dobrega knjigovodjo z večletno prakso s takojšnjo nastopitvijo išče Kmetijska zadruga Besnica pri Kranju.

Tapetniškega vajenca sprejmem takoj. Jože Rojstek, tapetnik, Kranj, Prešernova 11.

PREKLIC

Podpisani Jože Tiringer, posestnik, Stražišče 31, obžalujem vse očitke in žaljivice izrečene o Jerneju Golobu, posestniku iz Stražišča, dne 1. decembra 1952., v večernih urah. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od kazenskega postopka.

ŠTEV. 8. — LETO VI.
Kranj, 21. februarja 1953
Ureja uredniški odbor. — Odg. ured. Slavko Beznik. — Uredništvo in uprava: Kranj, Savski breg št. 2; telefon 475; tekoči račun pri Nar. banki Kranj-okol. 624 - »T« - 127
Izhaja vsako soboto

Letna naročnina	400 din
Polletna »	200 din
Četrtletna »	100 din
Mesečna »	35 din